

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

Біленець Д.А., Возняковська К.А.

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Навчально-методичний посібник для здобувачів передвищої освіти освітнього ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» у Чернівецькому фаховому коледжі Київського університету інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»

Чернівці, 2024

УДК: 341(075.5)

Рекомендовано до друку

Навчально-методичною радою Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»,

Протокол № 4 від 28 листопада 2024 р.

Рецензенти:

Грушко М. В. - к.ю.н., доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»

Волощук О.Т. - к.ю.н., доцент, завідувач кафедри загальнотеоретичної юриспруденції та прав людини Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»

Автори:

Біленець Д.А. - к.ю.н., доцент, викладач вищої категорії Чернівецького фахового коледжу КУІВтП, доцент кафедри цивільного, господарського права та приватно правових дисциплін Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія».

Возняковська К.А. – д.ю.н., професор, викладач вищої категорії Чернівецького фахового коледжу КУІВтП, завідувач кафедри цивільного, господарського права та приватно правових дисциплін Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту НУ «Одеська юридична академія».

Біленець Д.А., Возняковська К.А. Міжнародне право: навч.метод. посіб- ник для здобувач. передвищої освіти ступеня «фаховий молодший бакалавр»/ Біленець Д.А., Возняковська К.А. Чернівці, 2024. 124 с.

Навчально-методичний посібник розроблений відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Міжнародне право», яка є обов'язковою складовою для здобувачів передвищої освіти освітнього ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 081 «Право».

©Чернівецький навчально-науковий юридичний інститут Національного університету «Одеська юридична академія», 2024

© Біленець Д.А., Возняковська К.А., 2024

ЗМІСТ

Вступ

Структура навчальної дисципліни

Зміст навчальної дисципліни

Плани практичних занять

Завдання для самостійної роботи

Теми рефератів

Запитання, винесені на іспит

Рекомендована література

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Міжнародне право» розроблена для підготовки здобувачів освіти освітнього ступеня фаховий молодший бакалавр.

Міжнародне право є фундаментальною складовою сучасних міжнародних відносин, що регулює правові аспекти співробітництва між державами, міжнародними організаціями, корпораціями та фізичними особами. У світі, що дедалі більше глобалізується, міжнародне право відіграє ключову роль у забезпеченні миру, захисті прав людини, підтримці економічного розвитку та врегулюванні міжнародних конфліктів.

Сучасні реалії засвідчують зростаючу потребу у фахівцях, які володіють глибокими знаннями міжнародного права, здатні застосовувати його норми на практиці, аналізувати правові наслідки міжнародних рішень і розв'язувати складні юридичні питання у сфері міжнародного публічного та приватного права.

Даний методичний посібник спрямований на комплексне розкриття основних аспектів міжнародного права, формування в студентів системного розуміння його принципів, джерел та механізмів реалізації.

Метою курсу «Міжнародне право» є формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок щодо основних положень, принципів і механізмів функціонування міжнародного права, а також розвиток здатності застосовувати отримані знання в юридичній практиці, міжнародних відносинах та дипломатії.

Предметом курсу є міжнародно-правові норми, принципи, інститути та механізми, що регулюють відносини між суб'єктами міжнародного права.

До основних аспектів предмета курсу належать: Загальні принципи міжнародного права: суверенна рівність держав, незастосування сили, мирне вирішення спорів, повага до прав людини. Джерела міжнародного права: міжнародні договори, міжнародно-правовий звичай,

загальні принципи права, рішення міжнародних судів, доктрина. Суб'єкти міжнародного права: держави, міжнародні організації, транснаціональні корпорації, фізичні особи. Право міжнародних договорів: укладання, тлумачення, виконання та припинення міжнародних договорів. Міжнародне гуманітарне право: захист цивільного населення під час збройних конфліктів, заборонені методи ведення війни, захист військовополонених. Міжнародне кримінальне право: відповідальність за геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини, міжнародний кримінальний суд. Міжнародне економічне право: регулювання міжнародної торгівлі, діяльність СОТ, захист прав інвесторів. Право міжнародних організацій: структура та діяльність ООН, ЄС, НАТО, ОБСЄ, Африканського Союзу. Міжнародне екологічне право: захист довкілля, Паризька угода про клімат, відповідальність за екологічні катастрофи.

Для досягнення поставленої мети студентам необхідно опанувати комплекс юридичних категорій, понять та механізмів, що регулюють міжнародні правовідносини.

Основні завдання курсу:

формування фундаментальних знань про міжнародне право

- визначення ключових понять та категорій міжнародного права.

- аналіз основних джерел міжнародного права.

- вивчення механізмів реалізації міжнародного права у внутрішніх правових системах держав.

вивчення міжнародно-правових норм та їх застосування

- ознайомлення з нормативною базою міжнародного права.

- аналіз норм, що регулюють питання міжнародної безпеки, прав людини, економічної діяльності.

- дослідження механізмів вирішення міжнародних спорів.

розвиток навичок аналітичного мислення та правової аргументації

- вміння аналізувати рішення міжнародних судових органів.

- вміння тлумачити міжнародні договори.

- оцінка ефективності міжнародно-правових механізмів регулювання відносин між державами.

формування професійних компетентностей

- вміння застосовувати міжнародно-правові норми у юридичній практиці.

- робота з міжнародними документами та договірними зобов'язаннями.

- використання міжнародних правових механізмів для захисту прав людини.

Після опанування курсу «Міжнародне право» студенти **зможуть:**

- розуміти принципи та норми міжнародного права, механізми їх застосування та правові наслідки їх порушення;

- аналізувати рішення міжнародних судових органів, прецеденти та практику міжнародного права;

- застосовувати міжнародно-правові норми в юридичній діяльності, міжнародних відносинах та дипломатії;

- інтерпретувати міжнародні договори, визначати їхню юридичну силу та механізми виконання;

- розв'язувати практичні кейси, пов'язані з міжнародними правовими спорами;

- оцінювати роль міжнародних організацій у регулюванні міжнародних відносин та дотриманні міжнародного права;

- розробляти правові позиції та аргументи у сфері міжнародного права, представляти інтереси сторін у міжнародних спорах.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Тема	Лек ц. з-тя (год.)	Прк т. з-тя (год.)	Сам. р. (год.)
1.	Основи міжнародного права	1	2	6
2.	Принципи міжнародного права	1	2	6
3.	Право міжнародних договорів	2	2	6
4.	Міжнародне гуманітарне право	2	2	6
5.	Міжнародне кримінальне право	2	2	6
6.	Міжнародне право прав людини	2	2	6
7.	Право міжнародних організацій	2	2	8
8.	Дипломатичне та консульське право	2	2	6
9.	Міжнародне морське право	2	2	6
	Всього	16 г.	18 г.	56 г.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Загальна характеристика міжнародного права. Міжнародне право – це система юридичних норм, які регулюють відносини між державами, міжнародними організаціями та іншими суб'єктами міжнародного права. Воно виникло як відповідь на необхідність правового врегулювання міжнародних відносин, встановлення спільних правил взаємодії та запобігання конфліктам. Сучасне міжнародне право є однією з найбільш динамічних галузей правової науки. Воно безперервно розвивається, пристосовуючись до нових реалій міжнародної політики, економіки, екології, технологій та прав людини.

Особливості міжнародного права. Відсутність єдиного законодавчого органу – на відміну від національних правових систем, міжнародне право не має централізованого законодавця. Його норми формуються через міжнародні угоди, резолюції міжнародних організацій та судові прецеденти. Суверенітет держав – міжнародне право визнає держави як незалежні суб'єкти, що самостійно ухвалюють рішення щодо своєї внутрішньої та зовнішньої політики. Добровільність виконання норм – держави самі погоджуються дотримуватися норм міжнародного права через підписання договорів та участь у міжнародних організаціях. Відсутність єдиного механізму примусу – хоча існують міжнародні судові інститути (наприклад, Міжнародний суд ООН, Міжнародний кримінальний суд), їхні рішення часто залежать від доброї волі держав. Універсальність та міжгалузевий характер – міжнародне право охоплює різні сфери суспільного життя: політику, економіку, безпеку, екологію, права людини тощо.

Роль і функції міжнародного права. Регулювання міжнародних відносин. Міжнародне право встановлює

норми поведінки держав у сферах дипломатії, економічного співробітництва, мирного врегулювання конфліктів. Забезпечення міжнародної безпеки. Через механізми колективної безпеки, такі як ООН та НАТО, міжнародне право сприяє запобіганню збройним конфліктам і підтриманню стабільності. Гарантія прав людини. Міжнародні договори, такі як Загальна декларація прав людини та Європейська конвенція з прав людини, встановлюють міжнародні стандарти у сфері прав і свобод людини. Регулювання міжнародної торгівлі. Організації, такі як СОТ, визначають правила міжнародної торгівлі та сприяють економічному розвитку. Охорона навколишнього середовища. Через міжнародні екологічні угоди, такі як Паризька угода, міжнародне право сприяє боротьбі зі змінами клімату.

Сучасне міжнародне право включає кілька ключових галузей: Міжнародне публічне право – регулює відносини між державами та міжнародними організаціями. Міжнародне приватне право – визначає порядок вирішення правових спорів між громадянами та юридичними особами різних держав. Міжнародне гуманітарне право – встановлює правила ведення війни та захисту цивільного населення. Міжнародне кримінальне право – передбачає відповідальність за злочини проти людства, геноцид, воєнні злочини. Міжнародне екологічне право – регулює питання захисту довкілля та використання природних ресурсів. Міжнародне економічне право – включає правила міжнародної торгівлі, фінансові та інвестиційні відносини.

Кожна держава має власну правову систему, яка може по-різному взаємодіяти з міжнародним правом. Виділяють дві основні концепції: монізм – міжнародне право безпосередньо є частиною національного законодавства (наприклад, у Нідерландах міжнародні угоди автоматично набирають чинності); дуалізм – міжнародне право потребує окремої імплементації через національне законодавство

(наприклад, у Великій Британії міжнародні договори мають ратифікуватися парламентом).

Міжнародне право є однією з найбільш важливих систем, що забезпечує мир, безпеку та стабільний розвиток між державами. Воно не лише регулює міждержавні відносини, а й активно впливає на глобальні процеси у сфері прав людини, економіки, екології та новітніх технологій.

Сучасний світ вимагає постійної адаптації міжнародного права до нових викликів. Саме тому його вивчення є актуальним для юристів, дипломатів, політиків і всіх, хто цікавиться міжнародними відносинами.

ТЕМА 2. ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Загальна характеристика принципів міжнародного права. Принципи міжнародного права є фундаментальними засадами, на яких ґрунтується вся система міжнародних правовідносин. Вони визначають загальні правила поведінки держав, міжнародних організацій та інших суб'єктів міжнародного права.

Принципи міжнародного права відіграють ключову роль у забезпеченні стабільності, передбачуваності та правопорядку у міжнародній системі. Вони діють як своєрідний «каркас», що об'єднує всі міжнародно-правові норми, забезпечуючи єдині правила взаємодії між суб'єктами міжнародного права.

Основні принципи міжнародного права є імперативними нормами (*jus cogens*), що означає їхню обов'язковість для всіх держав незалежно від їхньої волі. Вони закріплені в Статуті ООН (1945), Декларації про принципи міжнародного права (1970) та інших міжнародно-правових актах.

Особливості принципів міжнародного права: універсальність – вони застосовуються до всіх держав і міжнародних організацій; обов'язковість – держави не можуть ігнорувати або змінювати їх на власний розсуд; незмінність – принципи міжнародного права не можуть

бути скасовані чи переглянуті без згоди всіх суб'єктів міжнародного права; пріоритетність – у разі суперечностей між національним законодавством та міжнародними принципами пріоритет мають міжнародні норми.

1. Принцип суверенної рівності держав. Усі держави незалежно від територіального розміру, економічного потенціалу чи політичного устрою мають рівні права та обов'язки в міжнародних відносинах. Жодна держава не може встановлювати своє верховенство над іншою. Міжнародні договори укладаються на рівних умовах.

2. Принцип незастосування сили або загрози силою. Забороняється застосування збройної сили у міжнародних відносинах, за винятком випадків самооборони або санкціонованих ООН військових операцій. Агресія визнається міжнародним злочином. Санкції за порушення цього принципу включають економічні, дипломатичні та військові заходи.

3. Принцип мирного вирішення міжнародних спорів. Усі міжнародні конфлікти повинні вирішуватися через переговори, медіацію, арбітраж чи міжнародні судові органи. Держави повинні уникати ескалації конфліктів. Міжнародний суд ООН та арбітражні трибунали сприяють мирному розв'язанню спорів.

4. Принцип невтручання у внутрішні справи держав. Жодна держава чи міжнародна організація не має права втручатися у внутрішні справи іншої держави. Заборона втручання у вибори, зміну уряду, політичні процеси. Виключення: втручання можливе у разі порушень прав людини або загрози міжнародній безпеці (санкціоноване ООН).

5. Принцип територіальної цілісності держав. Держави зобов'язані поважати територіальні межі одна одної. Будь-яке насильницьке змінення кордонів вважається міжнародним злочином. Захоплення території іншої держави (анексія) порушує міжнародне право.

6. Принцип права народів на самовизначення. Народи мають право самостійно визначати свою політичну, економічну та соціальну систему. Визнається право на створення незалежних держав (наприклад, відокремлення Косова від Сербії). Не може порушувати принцип територіальної цілісності держави.

7. Принцип співробітництва держав. Держави зобов'язані взаємодіяти для досягнення міжнародного миру, економічного розвитку та захисту прав людини. Створення міжнародних організацій (ООН, ЄС, НАТО, СОТ). Проведення спільних програм боротьби зі змінами клімату, тероризмом тощо.

8. Принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань. Держави повинні сумлінно виконувати свої міжнародні договори та угоди. Порушення міжнародних договорів тягне за собою санкції.

Принципи міжнародного права є основоположними нормами, що забезпечують стабільність і передбачуваність міжнародних відносин. Вони діють як юридична основа для взаємодії між державами, міжнародними організаціями та іншими суб'єктами міжнародного права.

ТЕМА 3. ПРАВО МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ

Загальна характеристика права міжнародних договорів. Право міжнародних договорів є однією з найважливіших галузей міжнародного права, оскільки саме через міжнародні договори держави закріплюють свої права та обов'язки у міжнародних відносинах. Це сукупність норм, що регулюють процес укладення, виконання, тлумачення, змінення, призупинення та припинення міжнародних договорів.

Основні правила та принципи, що регулюють право міжнародних договорів, закріплені у Віденській конвенції про право міжнародних договорів (1969), яка є основним кодифікованим документом у цій сфері.

Міжнародні договори є головним інструментом міжнародного права, оскільки вони формують юридично обов'язкові зобов'язання для держав та інших суб'єктів міжнародного права, закріплюючи правила їхньої взаємодії у сферах політики, економіки, безпеки, прав людини, екології тощо. Забезпечення міжнародного порядку – договори регулюють правові аспекти відносин між державами. Захист прав людини – міжнародні угоди закріплюють фундаментальні права та свободи. Міжнародна безпека – договори, такі як ДНЯЗ (Договір про нерозповсюдження ядерної зброї), запобігають глобальним загрозам. Регулювання світової економіки – СОТ та інші торговельні угоди забезпечують стабільність міжнародної торгівлі.

Особливості міжнародних договорів: юридична обов'язковість – міжнародні договори мають обов'язкову силу для всіх сторін, які їх підписали та ратифікували; суверенітет держав у виборі зобов'язань – жодна держава не може бути змушена приєднатися до договору без її згоди; пріоритетність міжнародного права – міжнародні договори мають пріоритет над національним законодавством держави (якщо її правова система це визнає); гнучкість – договори можуть бути змінені, припинені або денонсовані відповідно до встановлених процедур; добровільне приєднання – держави можуть вільно вирішувати, чи приєднуватися до міжнародних угод, за винятком випадків, коли йдеться про імперативні норми *jus cogens* (наприклад, заборона геноциду).

Класифікація міжнародних договорів

1. За кількістю учасників:

Двосторонні договори – угоди між двома державами або міжнародними організаціями (наприклад, договір між Україною та ЄС про безвізовий режим). Багатосторонні договори – угоди, що укладаються між трьома і більше державами (наприклад, Паризька угода про зміну клімату).

2. За предметом регулювання:

Політичні – договори про союзи, ненапад, співпрацю у сфері безпеки. Економічні – торговельні угоди, договори про інвестиції та співробітництво. Правозахисні – угоди щодо прав людини (наприклад, Європейська конвенція з прав людини). Екологічні – договори щодо збереження навколишнього середовища.

3. За строком дії: Термінові – укладаються на певний період; Безстрокові – діють, доки одна із сторін не припинить свою участь у договорі.

4. За формою укладання: Письмові – офіційно зафіксовані документи, які підписуються сторонами. Усні (джентльменські угоди) – не мають юридичної обов’язковості, але можуть мати політичне значення.

Процес укладання міжнародного договору включає кілька стадій:

1. Переговори. Держави чи міжнародні організації ведуть консультації щодо умов договору. Визначаються основні положення та правові зобов’язання сторін.

2. Підписання. Представники держав підписують договір, підтверджуючи намір приєднатися до його норм. Підписання не означає автоматичного вступу договору в силу.

3. Ратифікація. Внутрішній процес затвердження договору, який здійснюється парламентом або іншим уповноваженим органом держави. Лише після ратифікації договір стає юридично обов’язковим.

4. Набуття чинності. Договір починає діяти з моменту, визначеного його положеннями (наприклад, після ратифікації певною кількістю країн).

5. Виконання договору. Сторони зобов’язуються виконувати договірні зобов’язання добросовісно відповідно до принципу *pacta sunt servanda*.

Внесення змін до договору. Відбувається за взаємною згодою сторін через додаткові протоколи або нові угоди. Зміни можуть стосуватися як окремих положень, так і

всього тексту договору. Припинення дії договору. Можливе у таких випадках: закінчення терміну дії; виконання всіх зобов'язань; взаємна згода сторін. Денонсація договору. Одностороння відмова від участі в договорі відповідно до його положень. Наприклад, у 2018 році США вийшли з Паризької кліматичної угоди. Нікчемність договору. Договір може бути визнаний недійсним у випадках: підписання під примусом або погрозами; порушення імперативних норм міжнародного права.

Роль Віденської конвенції про право міжнародних договорів (1969). Ця конвенція кодифікує основні правила укладання, дії, тлумачення та припинення міжнародних договорів. Визначає принцип *pacta sunt servanda* – обов'язковість виконання договорів. Регулює механізми вирішення спорів щодо тлумачення договорів.

Право міжнародних договорів є однією з найважливіших складових міжнародного права. Міжнародні договори визначають обов'язки держав та міжнародних організацій. Віденська конвенція 1969 року є основним документом, що регулює договірне право. Виконання міжнародних договорів є основою стабільності та передбачуваності міжнародних відносин.

ТЕМА 4. МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО

Міжнародне гуманітарне право (МГП) – це система правових норм, які регулюють збройні конфлікти, обмежують методи й засоби ведення війни та забезпечують захист осіб, які не беруть або перестали брати участь у бойових діях. Основною метою міжнародного гуманітарного права є мінімізація страждань мирного населення та військових, які опинилися в ситуаціях, коли їхні права можуть бути порушені під час воєнних дій. МГП базується на фундаментальних принципах, які формують основу захисту прав людини в умовах війни та визначають гуманітарні обов'язки воюючих сторін.

Джерела міжнародного гуманітарного права. Женевські конвенції (1949 р.) – основоположні документи, які регулюють захист жертв війни. Додаткові протоколи до Женевських конвенцій (1977 р.) – розширюють норми щодо захисту цивільного населення та жертв внутрішніх збройних конфліктів. Гаазькі конвенції (1899, 1907 рр.) – встановлюють правила ведення війни та забороняють певні види озброєнь. Міжнародні звичаї – сформовані на основі загальноприйнятої міжнародної практики норм, що регулюють збройні конфлікти. Рішення міжнародних судів – наприклад, вердикти Міжнародного трибуналу щодо колишньої Югославії та Міжнародного кримінального суду.

Основні принципи міжнародного гуманітарного права. Принцип розрізнення. Воюючі сторони повинні чітко розмежовувати комбатантів (військових) і цивільне населення. Напади на мирне населення, лікарні, гуманітарні місії заборонені. Принцип гуманності. Поранені, хворі та полонені мають отримувати належний догляд і захист. Принцип пропорційності. Військові дії не повинні призводити до надмірних жертв серед цивільного населення. Принцип військової необхідності. Військові дії мають бути спрямовані лише на досягнення військових цілей. Принцип заборони невибіркових атак. Забороняється використання зброї, яка не робить різниці між військовими об'єктами і цивільними.

Суб'єкти міжнародного гуманітарного права: Держави – головні учасники Женевських та Гаазьких конвенцій, які зобов'язані дотримуватися норм гуманітарного права. Міжнародні організації – такі як Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ), ООН, які здійснюють контроль за дотриманням гуманітарних норм. Незаконні збройні формування – терористичні угруповання та партизанські сили також підпадають під дію міжнародного гуманітарного права. Фізичні особи – командири та

солдати можуть бути притягнуті до відповідальності за воєнні злочини.

Захист цивільного населення. Женевські конвенції встановлюють чіткі обмеження щодо застосування сили у військових конфліктах: Заборонено: напади на мирне населення та цивільні об'єкти; використання мирного населення як «живого щита»; захоплення та насильницьке переселення цивільних осіб. Гарантується: безпечне переміщення гуманітарної допомоги; захист дітей, жінок, медичних працівників та співробітників гуманітарних місій. Захист військовополонених. Що гарантується: право на життя і гуманне поводження; заборона катувань та нелюдського ставлення; надання медичної допомоги; можливість листування з родичами через Червоний Хрест.

Заборонена зброя відповідно до міжнародного гуманітарного права: хімічна та біологічна зброя (Конвенція про заборону хімічної зброї, 1993 р.); касетні боєприпаси (Конвенція про касетні боєприпаси, 2008 р.); протипіхотні міни (Оттавська конвенція, 1997 р.); ядерна зброя (Договір про нерозповсюдження ядерної зброї). Заборонені методи ведення війни: використання цивільних об'єктів для військових цілей; захоплення заручників; напади на релігійні та культурні об'єкти.

Міжнародний кримінальний суд (МКС) – розглядає справи про воєнні злочини, злочини проти людяності та геноцид. Спеціальні трибунали – Нюрнберзький трибунал, Трибунал щодо колишньої Югославії, Трибунал щодо Руанди. Національні суди – багато держав передбачають кримінальну відповідальність за воєнні злочини.

Приклади воєнних злочинів: геноцид у Руанді (1994 р.) – масові вбивства тутсі; воєнні злочини в колишній Югославії – етнічні чистки та злочини проти людяності; використання хімічної зброї в Сирії – випадки застосування заборонених речовин.

Значення міжнародного гуманітарного права у сучасному світі. Захист цивільного населення у конфліктах – правові

механізми дозволяють притягнути воєнних злочинців до відповідальності. Обмеження методів ведення війни – допомагає запобігти застосуванню найжорстокіших видів зброї. Контроль міжнародних організацій – ООН, Червоний Хрест здійснюють гуманітарні місії.

Міжнародне гуманітарне право є основним інструментом захисту цивільного населення та військовополонених у збройних конфліктах. Його основні норми закріплені в Женевських та Гаазьких конвенціях. Воєнні злочини переслідуються міжнародними судами. МГП залишається важливим механізмом для підтримки гуманності навіть у найжорсткіших обставинах війни.

ТЕМА 5. МІЖНАРОДНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Міжнародне кримінальне право (МКП) – це система юридичних норм, що визначають відповідальність осіб за вчинення міжнародних злочинів, регулюють механізми їх переслідування та притягнення до відповідальності. Основна мета міжнародного кримінального права – запобігати масовим порушенням прав людини та встановлювати відповідальність за злочини, що загрожують міжнародному миру і безпеці. На відміну від міжнародного гуманітарного права, яке регулює правила ведення війни, міжнародне кримінальне право спрямоване на індивідуальну кримінальну відповідальність осіб, які вчиняють воєнні злочини, геноцид, злочини проти людяності та агресію.

Джерела міжнародного кримінального права: Римський статут Міжнародного кримінального суду (1998) – основний договір, що встановлює юрисдикцію Міжнародного кримінального суду (МКС); Женевські конвенції (1949) та їхні додаткові протоколи – регламентують відповідальність за воєнні злочини; Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (1948) – визначає юридичні механізми боротьби з геноцидом; Статут Нюрнберзького трибуналу (1945) та

Токійського трибуналу (1946) – перші міжнародні документи, які встановили кримінальну відповідальність за злочини проти людяності; Статути міжнародних трибуналів щодо колишньої Югославії (1993) та Руанди (1994) – розроблені для розгляду воєнних злочинів у конкретних регіонах; Міжнародні звичаї – сформовані на основі практики держав у сфері кримінального переслідування міжнародних злочинів.

Основні види міжнародних злочинів.

Міжнародне кримінальне право визначає чотири основні категорії злочинів, що підпадають під юрисдикцію міжнародних судів:

1. Геноцид. Цілеспрямоване знищення певної національної, етнічної, расової чи релігійної групи. Приклади: Геноцид в Руанді (1994) – масові вбивства тутсі; Голокост під час Другої світової війни. Карається відповідно до Конвенції про запобігання геноциду (1948).

2. Злочини проти людяності. Систематичні або масові напади на цивільне населення, включаючи вбивства, рабство, депортацію, катування, сексуальне насильство, переслідування за етнічною чи релігійною ознакою. Приклади: депортація кримськотатарського народу у 1944 році; воєнні злочини у Боснії та Герцеговині (Сребреницька різанина, 1995). Переслідуються відповідно до Римського статуту МКС.

3. Воєнні злочини. Порушення законів та звичаїв війни, включаючи напади на цивільне населення, тортури, знищення культурних пам'яток, використання забороненої зброї. Приклади: використання хімічної зброї у Сирії; катування військовополонених під час конфліктів у Чечні та Іраку. Регулюються Женевськими конвенціями (1949) та Римським статутом.

4. Злочин агресії. Планування, розв'язання або ведення збройного конфлікту без законних підстав. Приклади: військова агресія Німеччини у Другій світовій війні; незаконні військові вторгнення у різні країни без мандату

ООН. Вперше злочин агресії був визначений у Статуті Нюрнберзького трибуналу (1945).

Міжнародні органи, що здійснюють кримінальне переслідування.

Міжнародний кримінальний суд (МКС). Заснований у 2002 році за Римським статутом. Розглядає справи щодо геноциду, воєнних злочинів і злочинів проти людяності. Виносить рішення щодо осіб, відповідальних за масові злочини.

Спеціальні міжнародні трибунали Нюрнберзький трибунал (1945-1946) – судив лідерів нацистської Німеччини. Трибунал щодо колишньої Югославії (1993-2017) – розглядав воєнні злочини під час балканських воєн. Трибунал щодо Руанди (1994-2015) – розглядав справи про геноцид у Руанді.

Гібридні трибунали. Спеціальні суди, створені для розгляду конкретних злочинів (наприклад, Спеціальний суд по Сьєрра-Леоне).

Принципи відповідальності за міжнародні злочини. Принцип індивідуальної кримінальної відповідальності – кожна особа, незалежно від статусу, може бути притягнута до відповідальності. Непідсудність глав держав – навіть лідери країн можуть бути судимі за міжнародні злочини. Незастосування строків давності – міжнародні злочини не мають строку давності. Обов'язковість виконання рішень міжнародних судів – держави зобов'язані видавати підозрюваних за ордерами міжнародних судів.

Міжнародне кримінальне право відіграє ключову роль у боротьбі зі злочинами, що загрожують миру та безпеці людства. Міжнародні судові органи забезпечують невідворотність покарання для осіб, винних у геноциді, воєнних злочинах і злочинах проти людяності. Попри труднощі, міжнародне кримінальне право продовжує розвиватися, сприяючи глобальному правосуддю. Міжнародне кримінальне право – це основний інструмент у боротьбі за справедливість у світі.

ТЕМА 6. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ПРАВ ЛЮДИНИ

Міжнародне право прав людини – це сукупність юридичних норм і принципів, що регулюють захист прав та основних свобод людини на міжнародному рівні. Його головна мета – забезпечити кожній людині гідне життя, незалежно від її раси, національності, статі, релігії, політичних переконань або соціального статусу.

Міжнародне право прав людини базується на ідеях гуманізму, рівності та недискримінації, закріплених у низці міжнародних договорів, декларацій та резолюцій.

Воно відіграє ключову роль у формуванні міжнародного правопорядку, оскільки права людини є однією з головних цінностей сучасного суспільства.

Джерела міжнародного права прав людини. Загальна декларація прав людини (1948) – перший глобальний документ, що проголосив основні права людини. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966) – встановлює права на свободу слова, релігії, зборів тощо. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966) – гарантує право на працю, освіту, соціальне забезпечення. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (1948) – визначає механізми боротьби з геноцидом. Конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації (1965) – спрямована на боротьбу з расизмом. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979) – забезпечує рівноправність жінок у суспільстві. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (1984). Конвенція про права дитини (1989) – закріплює права дітей на освіту, захист та охорону здоров'я. Конвенція про права осіб з інвалідністю (2006) – гарантує рівні можливості для людей з інвалідністю.

Також існують регіональні документи, що регулюють права людини: Європейська конвенція з прав людини (1950) – діє в межах Ради Європи та розглядається

Європейським судом з прав людини. Американська конвенція з прав людини (1969) – регулює захист прав людини в країнах Західної півкулі. Африканська хартія прав людини і народів (1981) – застосовується в Африканському Союзі.

Класифікація прав людини. Громадянські та політичні права – забезпечують свободи особистості у відносинах із державою. Економічні, соціальні та культурні права – стосуються права на працю, охорону здоров'я, освіти, соціальний захист. Колективні права – включають право народів на самовизначення, мир, екологічну безпеку.

Механізми міжнародного захисту прав людини. Рада ООН з прав людини – головний міжнародний орган, що здійснює моніторинг дотримання прав людини. Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) – розглядає скарги громадян на порушення їхніх прав державами-членами Ради Європи. Міжнародний кримінальний суд (МКС) – розглядає справи про геноцид, військові злочини, злочини проти людяності. Комітет ООН з прав людини – контролює виконання Міжнародного пакту про громадянські та політичні права. Комітет ООН проти катувань – слідкує за виконанням Конвенції проти катувань. ЮНІСЕФ – організація ООН, що займається захистом прав дітей.

Приклади порушень прав людини: Використання тортур і насильницькі зникнення. Обмеження свободи слова та переслідування журналістів. Расова, релігійна та гендерна дискримінація. Позасудові страти та політичні репресії. Обмеження права на освіту, охорону здоров'я та житло.

Міжнародне право прав людини – це система, що забезпечує рівні права та свободи для всіх осіб незалежно від їхнього походження, релігії чи політичних поглядів. Механізми міжнародного захисту дозволяють громадянам звертатися до міжнародних судів у разі порушення їхніх прав. Незважаючи на існуючі виклики, міжнародне право прав людини продовжує розвиватися, забезпечуючи захист

основних свобод у всьому світі. Дотримання прав людини – це основа справедливого та гуманного суспільства.

ТЕМА 7. ПРАВО МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Право міжнародних організацій – це галузь міжнародного публічного права, що регулює діяльність міжнародних організацій, їхню правосуб'єктність, компетенцію, внутрішню структуру, механізми прийняття рішень, відносини між організаціями та державами-членами.

Міжнародні організації відіграють ключову роль у розвитку міжнародного права, вирішенні глобальних питань миру і безпеки, захисті прав людини, економічному співробітництві та екологічній політиці.

Джерела права міжнародних організацій. Статутні документи міжнародних організацій – основні установчі акти, що визначають правовий статус, цілі, структуру та функції організацій (наприклад, Статут ООН, Угода про створення ЄС, Статут НАТО). Міжнародні договори – регулюють правовий статус міжнародних організацій та відносини між ними (наприклад, Угода між ООН та Світовим банком). Рішення та резолюції міжнародних організацій – правові акти, прийняті міжнародними організаціями, які можуть бути обов'язковими або рекомендаційними (наприклад, резолюції Ради Безпеки ООН). Міжнародні звичаї – сформовані на основі загальноприйнятих норм у діяльності міжнародних організацій. Юридична практика міжнародних судів – рішення міжнародних судових органів, які визначають статус міжнародних організацій та їхню відповідальність (наприклад, рішення Міжнародного суду ООН щодо юрисдикції міжнародних організацій).

Класифікація міжнародних організацій. За сферою діяльності: політичні – ООН, ОБСЄ, НАТО; економічні – Світова організація торгівлі (СОТ), Світовий банк, Міжнародний валютний фонд (МВФ); соціальні та гуманітарні – ЮНІСЕФ, ВООЗ, Управління ООН з прав

людини; екологічні – Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП). За географічним охопленням: універсальні (глобальні) – ООН, СОТ, МВФ, ВООЗ; регіональні – ЄС, Африканський Союз, АСЕАН, Організація Американських Держав (ОАД). За характером членства: міждержавні (міжурядові) – ООН, НАТО, СОТ; недержавні (міжнародні неурядові організації, МНУО) – Червоний Хрест, Amnesty International.

Міжнародні організації мають особливий міжнародно-правовий статус, що відрізняється від статусу держав. Основні ознаки правосуб'єктності міжнародних організацій: Наявність установчого акта (наприклад, Статуту ООН). Можливість укладати міжнародні договори. Право виступати суб'єктом міжнародної відповідальності. Наявність власної внутрішньої структури та органів управління. Фінансова та адміністративна автономія.

ООН. Підтримання міжнародного миру та безпеки. Розвиток співробітництва між державами. Захист прав людини. Гуманітарна допомога. Основні органи ООН.

ЄС. Економічна та політична інтеграція. Вільний рух товарів, послуг, капіталу та людей. Захист прав людини. Основні інститути ЄС.

НАТО (Організація Північноатлантичного договору). Колективна безпека держав-членів. Відсіч зовнішнім загрозам. Стаття 5 Вашингтонського договору – напад на одну країну-члена НАТО розглядається як напад на весь альянс.

Правовий статус рішень міжнародних організацій. Обов'язкові рішення – ухвалюються міжнародними організаціями в межах їхньої компетенції (наприклад, резолюції Ради Безпеки ООН). Рекомендаційні акти – не є обов'язковими, але мають значну юридичну силу (наприклад, резолюції Генеральної Асамблеї ООН). Рішення міжнародних судів – є обов'язковими для сторін, що беруть участь у процесі.

Відповідальність за порушення міжнародного права – якщо міжнародна організація порушує міжнародні зобов’язання, вона може бути піддана санкціям або позову в міжнародному суді. Політична відповідальність – організації можуть застосовувати дипломатичні заходи щодо держав, що порушують їхні норми.

Право міжнародних організацій регулює діяльність міжнародних структур, що забезпечують глобальне співробітництво. ООН, ЄС, НАТО та інші організації відіграють ключову роль у міжнародній політиці, економіці та безпеці. Рішення міжнародних організацій мають вагомий вплив на міжнародні відносини та розвиток світового порядку. Міжнародні організації – це механізм глобального управління та стабільності у сучасному світі.

ТЕМА 8. ДИПЛОМАТИЧНЕ ТА КОНСУЛЬСЬКЕ ПРАВО

Дипломатичне та консульське право – це галузь міжнародного права, що регулює відносини між державами у сфері дипломатичної та консульської діяльності, встановлює правовий статус дипломатичних і консульських представництв, визначає їхні функції, привілеї та імунітети.

Ця галузь міжнародного права є ключовою для мирних відносин між державами, оскільки забезпечує ефективну комунікацію, співпрацю, захист прав громадян за кордоном та сприяє врегулюванню міжнародних спорів дипломатичними методами.

Основні міжнародні договори, що регулюють цю сферу: Віденська конвенція про дипломатичні зносини (1961). Віденська конвенція про консульські зносини (1963). Конвенція про спеціальні місії (1969). Конвенція ООН про представництво держав у їхніх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру (1975)

Поняття та функції дипломатичних відносин. Дипломатичні відносини – це офіційні міждержавні

відносини, що здійснюються через дипломатичні представництва, міжнародні переговори та дипломатичні місії. Дипломатичні представництва – це постійні органи зовнішніх зносин держави, що функціонують на території іншої держави для підтримки та розвитку офіційних контактів між урядами.

Основні функції дипломатичних представництв: представництво інтересів держави – посольства та дипломатичні місії представляють свою державу в іншій країні; переговори з урядом приймаючої держави – налагодження міжнародної співпраці та узгодження спільних позицій; захист інтересів громадян своєї країни за кордоном – надання правової допомоги, захист прав громадян у разі порушення їхніх прав у приймаючій країні; офіційне інформування про політику та розвиток держави – підтримання контактів із засобами масової інформації та громадськістю; сприяння економічному, культурному та науковому співробітництву – організація міжнародних програм, виставок, конференцій, обмін студентами.

Дипломатичні представництва та їх види. Посольства – головні дипломатичні представництва однієї держави в іншій, очолювані надзвичайним і повноважним послом. Місії – дипломатичні представництва, які мають обмежену компетенцію. Спеціальні місії – тимчасові дипломатичні представництва для виконання конкретного завдання (наприклад, переговори щодо мирного врегулювання конфліктів). Представництва при міжнародних організаціях – постійні дипломатичні установи при ООН, ЄС, ОБСЄ, НАТО.

Дипломатичні імунітети та привілеї. Імунітет дипломатичних представників. Дипломати не підлягають кримінальній, адміністративній та цивільній юрисдикції держави перебування. Дипломати не можуть бути заарештовані чи затримані органами влади приймаючої країни. Недоторканність дипломатичних установ. Приміщення посольств і резиденцій дипломатів є

недоторканими, навіть у разі надзвичайних ситуацій. Держава перебування зобов'язана забезпечити охорону дипломатичних установ. Фінансові привілеї. Дипломатичні місії звільняються від податків і митних зборів. Свобода комунікацій. Дипломатична пошта не підлягає перевірці або арешту. Обов'язки дипломатів. Не втручатися у внутрішні справи приймаючої держави. Діяти в рамках міжнародного права та дотримуватися законодавства країни перебування.

У разі порушення дипломатичних норм держава має право оголосити дипломата *persona non grata* (небажаною особою), що означає його примусове повернення на батьківщину.

Консульські представництва та їх завдання. Консульства – офіційні представництва держави, що займаються правовим і адміністративним захистом громадян за кордоном. Консульські відносини – це офіційні відносини між державами, спрямовані на забезпечення захисту громадян та юридичних осіб у межах міжнародного права. Консульські установи – це дипломатичні установи, які виконують функції, пов'язані з правовим та адміністративним захистом громадян, наданням документів, візовими питаннями.

Функції консульських установ: захист прав та інтересів громадян своєї держави – юридична допомога, консульська підтримка у випадках арештів або судових розглядів; видача паспортів, віз, реєстрація громадян – оформлення документів для виїзду за кордон та перебування на території іншої держави; юридична та нотаріальна діяльність – реєстрація народжень, шлюбів, видача довідок та інших правових документів; сприяння розвитку економічних зв'язків – підтримка підприємств та бізнесменів своєї країни за кордоном; контроль за виконанням міжнародних договорів – забезпечення дотримання міжнародних угод у сфері трудової міграції, культурного обміну.

Консульські привілеї та імунітети. Особистий імунітет – консули не підлягають кримінальній юрисдикції держави перебування за виконання своїх службових обов'язків. Недоторканність консульських установ – консульства захищені від незаконного втручання влади приймаючої держави. Свобода комунікації – консульська пошта не підлягає розкриттю або затриманню. Митні привілеї – звільнення від податків на імпортовані товари для службового користування. На відміну від дипломатів, консули не мають абсолютного імунітету – вони можуть бути піддані судовому переслідуванню у разі вчинення злочину.

Дипломатичне та консульське право регулює міжнародні відносини між державами, забезпечуючи ефективну дипломатичну комунікацію та захист громадян за кордоном. Дипломатичні представництва виконують функції політичного характеру, а консульські установи – адміністративні, юридичні та економічні. Віденські конвенції 1961 та 1963 років закріплюють імунітети та привілеї дипломатичних і консульських представників. Дипломатія є головним механізмом мирного врегулювання міжнародних конфліктів.

ТЕМА 9. МІЖНАРОДНЕ МОРСЬКЕ ПРАВО

Міжнародне морське право – це галузь міжнародного права, що регулює правовий статус Світового океану та морських просторів, використання його ресурсів, діяльність торговельного та військового флоту, охорону морського середовища та вирішення міжнародних морських спорів.

Головним міжнародним документом, що регулює морське право, є Конвенція ООН з морського права (1982), яка встановлює правовий режим морських зон та закріплює права та обов'язки держав щодо використання морських просторів.

Морське право має особливе значення для міжнародної безпеки, торгівлі, рибальства, охорони довкілля та врегулювання територіальних спорів.

Джерела міжнародного морського права. Конвенція ООН з морського права (1982) – основний міжнародний договір, що регулює використання морських просторів. Женевські конвенції з морського права (1958) – регулюють територіальне море, відкриті моря, рибальство та континентальний шельф. Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі (SOLAS, 1974) – визначає стандарти безпеки на морі. Міжнародна конвенція про запобігання забрудненню з суден (MARPOL, 1973/1978) – регулює екологічний захист морських вод. Міжнародна організація з морського права (IMO) – координує міжнародні морські правила. Двосторонні та багатосторонні морські угоди – регулюють специфічні аспекти морського права (наприклад, угоди про спільний контроль рибальства).

Класифікація морських просторів відповідно до конвенції ООН з морського права (1982). Конвенція визначає кілька ключових морських зон, що мають різний правовий режим:

1. Внутрішні води. Включають порти, бухти, затоки та прибережні річки. Держава має повний суверенітет над цими водами. Іноземні судна не мають права проходження без дозволу.

2. Територіальне море (до 12 морських миль від узбережжя). Держава має суверенітет над цією зоною, включаючи морське дно та повітряний простір. Іноземні судна мають право на мирний прохід, якщо не загрожують безпеці держави. Військові судна повинні отримати дозвіл на вхід у територіальні води.

3. Прилегла зона (до 24 морських миль від узбережжя). Держава має право здійснювати контроль для запобігання порушенням митного, податкового, імміграційного та санітарного законодавства. Не є повністю суверенною

територією держави, але держава має право на заходи щодо забезпечення правопорядку.

4. Виключна економічна зона (ВЕЗ, до 200 морських миль). Прибережна держава має ексклюзивне право на розвідку та використання природних ресурсів (рибальство, видобуток нафти, газу). Інші держави можуть використовувати ці води для судноплавства та прокладання підводних кабелів, але без порушення прав прибережної держави. ВЕЗ не є частиною території держави, але вона має спеціальні економічні права.

5. Континентальний шельф (до 350 морських миль від узбережжя). Держава має ексклюзивне право на видобуток корисних копалин та розвідку ресурсів морського дна. Інші країни можуть здійснювати прокладання кабелів і трубопроводів, якщо це не порушує прав прибережної держави.

6. Відкрите море. Усі держави мають рівні права на судноплавство, рибальство, прокладання підводних кабелів та трубопроводів. Відкрите море не підпадає під юрисдикцію жодної держави.

Правовий режим судноплавства. Свобода судноплавства – у відкритому морі будь-яка держава має право реєструвати судна під своїм прапором. Прапорна юрисдикція – судно підпорядковується законам держави, під прапором якої воно плаває. Право мирного проходу – іноземні судна можуть проходити через територіальні води держави без порушення її безпеки. Арктичні та антарктичні води – мають особливий міжнародний статус, що регулюється окремими угодами.

Захист морського середовища. Конвенція MARPOL (1973/78) – забороняє забруднення морських вод нафтою, хімічними речовинами, пластиковими відходами. Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) – займається моніторингом екологічного стану морів та океанів. Регіональні угоди – держави підписують договори

про спільне використання морських ресурсів та збереження біорізноманіття.

Міжнародна відповідальність за порушення морського права. Піратство – відповідно до Конвенції ООН з морського права, будь-яка держава має право затримати піратські судна у відкритому морі. Незаконний вилов риби – держави мають право накладати санкції на іноземні судна, що порушують рибальські квоти. Забруднення морського середовища – держави та компанії можуть бути притягнуті до відповідальності за забруднення океану. Конфлікти через морські кордони – вирішуються через Міжнародний суд ООН, Міжнародний трибунал з морського права. Конфлікт у Південно-Китайському морі – територіальні суперечки між Китаєм, В'єтнамом, Філіппінами та іншими країнами через виключні економічні зони. Справа "Нікарагуа проти Колумбії" – вирішення спору щодо морських кордонів у Карибському морі через Міжнародний суд ООН. Арешт іноземних риболовних суден – часті випадки затримання суден, що порушують риболовні квоти у водах інших країн.

Міжнародне морське право регулює використання морських просторів, їхній правовий статус та захист ресурсів. Конвенція ООН з морського права (1982) є головним документом, що встановлює правила судноплавства, рибальства та екологічного захисту. Морські конфлікти вирішуються міжнародними судами та трибуналами. Світовий океан – це спільне надбання людства, і його використання має ґрунтуватися на міжнародному праві!

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Основи міжнародного права

1. Поняття, предмет і система міжнародного права.
2. Відмінність міжнародного права від національного.
3. Джерела міжнародного права: міжнародні договори, звичаєве право, загальні принципи права, судові рішення, доктрина.
4. Суб'єкти міжнародного права: держави, міжнародні організації, транснаціональні корпорації, фізичні особи.

2. Принципи міжнародного права

1. Суверенна рівність держав.
2. Незастосування сили або загрози силою.
3. Невтручання у внутрішні справи.
4. Право народів на самовизначення.
5. Дотримання міжнародних договорів (pacta sunt servanda).
6. Мирне вирішення міжнародних спорів.

3. Право міжнародних договорів

1. Поняття та ознаки міжнародних договорів
2. Види міжнародних договорів
3. Укладання, дія, припинення міжнародних договорів.
4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів (1969).
5. Юридична сила міжнародних договорів у внутрішньому праві держав.

4. Міжнародне гуманітарне право

1. Поняття і основні джерела МГП.
2. Женевські конвенції 1949 року та додаткові протоколи.
3. Захист цивільного населення та військовополонених під час збройних конфліктів.
4. Заборонені методи та засоби ведення війни.

5. Міжнародне кримінальне право

1. Основні міжнародні злочини: геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини, злочин агресії.
2. Міжнародні кримінальні трибунали (Нюрнберзький, Токійський, Гаазький трибунали).

3. Міжнародний кримінальний суд (Римський статут, 1998).

6. Міжнародне право прав людини

1. Загальна декларація прав людини (1948).
2. Міжнародні пакти про громадянські, політичні, економічні, соціальні і культурні права (1966).
3. Європейська конвенція з прав людини (1950).
4. ООН та її роль у захисті прав людини (Рада ООН з прав людини, УВКПЛ).
5. Роль ЄСПЛ у захисті прав людини.

7. Право міжнародних організацій

1. ООН: структура, органи, функції.
2. Міжнародний Суд ООН.
3. Рада Безпеки ООН та її рішення.
4. Регіональні міжнародні організації: ЄС, НАТО, ОБСЄ, Африканський Союз.

8. Дипломатичне та консульське право

1. Поняття та джерела дипломатичного права.
2. Віденська конвенція про дипломатичні зносини (1961).
3. Дипломатичні імунітети та привілеї.
4. Функції дипломатичних представництв.

9. Міжнародне морське право

1. Конвенція ООН з морського права (1982).
2. Територіальні води, виключна економічна зона, континентальний шельф.
3. Права та обов'язки держав щодо використання Світового океану.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

БЛОК ТЕСТІВ

ТЕМА 1.

1. Що є основною передумовою виникнення міжнародного права?
 - A) Виникнення державності та міжнародних відносин
 - B) Відокремлене існування племен та общин
 - C) Лише договірні відносини між державами
 - D) Прийняття державами єдиного кодексу законів
2. Як створюються норми міжнародного права?
 - A) Лише шляхом підписання міжнародних договорів
 - B) Через закони окремих держав
 - C) Через договори або міжнародні звичаї
 - D) Шляхом односторонніх рішень держав
3. Яка з наведених ознак не є характерною для міжнародного права?
 - A) Воно створюється суб'єктами міжнародного права
 - B) Воно є частиною внутрішнього законодавства всіх держав
 - C) Його реалізація забезпечується міжнародним примусом
 - D) Воно регулює відносини між державами та іншими суб'єктами
4. Яким чином міжнародне право взаємодіє з національним правом?
 - A) Міжнародне право автоматично є частиною правової системи будь-якої держави
 - B) Національне право не може впливати на міжнародне право
 - C) Держави зобов'язані враховувати міжнародні договори при прийнятті законів
 - D) Міжнародне право є вищим за всі національні правові системи
5. Які суб'єкти визнаються суб'єктами міжнародного права?

- A) Лише суверенні держави
 - B) Держави, нації, міжнародні організації та державоподібні суб'єкти
 - C) Виключно міжнародні організації
 - D) Органи внутрішньодержавної влади
6. Яке значення має імперативний метод регулювання в міжнародному праві?
- A) Він надає державам можливість самостійно тлумачити міжнародні договори
 - B) Він передбачає обов'язкове виконання міжнародних норм
 - C) Він дозволяє державам змінювати міжнародні угоди без узгодження
 - D) Він застосовується лише до міжнародних організацій
7. Що є основним об'єктом міжнародного права?
- A) Лише державні кордони
 - B) Політичні, економічні та інші відносини між державами
 - C) Внутрішньодержавні закони
 - D) Взаємини між громадянами різних країн
8. Яке з тверджень щодо суб'єктів міжнародного права є правильним?
- A) Держави є головними суб'єктами міжнародного права
 - B) Суб'єктами міжнародного права можуть бути лише юридичні особи
 - C) Фізичні особи мають рівні права з державами у міжнародних відносинах
 - D) Міжнародне право визнає лише міжнародні організації як суб'єктів
9. У яких випадках держава може бути обмежена у виборі об'єкта міжнародних правовідносин?
- A) Якщо це суперечить її національним інтересам
 - B) Якщо це прямо заборонено міжнародним правом
 - C) Якщо це не відповідає її економічним можливостям
 - D) Якщо немає підтримки інших держав

10. Чим міжнародне приватне право відрізняється від міжнародного публічного права?

- A) Воно регулює відносини між державами
- B) Його основними суб'єктами є фізичні та юридичні особи
- C) Воно включає лише дипломатичні угоди
- D) Воно регулює лише військові конфлікти

Завдання 1: Встановіть відповідність між основними ознаками міжнародного права та їх характеристиками.

Ознака міжнародного права	Характеристика
Наднаціональний характер	A) Не є частиною внутрішнього законодавства держави.
Засноване на угодах	B) Створюється через договори та міжнародні звичаї.
Обов'язковість виконання	C) Виконується державами та міжнародними організаціями.
Взаємодія з національним правом	D) Впливає на формування норм внутрішнього законодавства.

Завдання 2: Встановіть відповідність між суб'єктами міжнародного права та їх характеристиками.

Суб'єкт міжнародного права	Характеристика
Держави	A) Основні учасники міжнародних відносин, що мають суверенітет.
Міжнародні організації	B) Об'єднання держав, що регулюють певні сфери міжнародного права.
Нації та народи	C) Групи, що борються за незалежність та право на самовизначення.
Державоподібні	D) Територіальні утворення, що мають

Суб'єкт міжнародного права	Характеристика
суб'єкти	часткову міжнародну правосуб'єктність.

Завдання 3: Встановіть відповідність між міжнародним публічним та міжнародним приватним правом.

Правова сфера	Характеристика
Міжнародне публічне право	А) Регулює відносини між державами та міжнародними організаціями.
Міжнародне приватне право	В) Регулює відносини між фізичними та юридичними особами різних держав.
Джерело норм	С) Включає міжнародні договори, конвенції та звичаєве право.
Метод регулювання	Д) Використовує як імперативні, так і диспозитивні норми.

ДЖЕРЕЛА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

1. Що таке « джерела міжнародного права» ?
 - А) Матеріальні умови життя суспільства
 - В) Форми вираження міжнародно-правових норм
 - С) Тільки міжнародні договори
 - Д) Всі офіційні документи держав
2. Які два основні значення має термін « джерела права» ?
 - А) Нормативне та правозастосовне
 - В) Матеріальне та формальне
 - С) Державне та міжнародне
 - Д) Судове та законодавче
3. Яке значення має матеріальне джерело міжнародного права?
 - А) Визначає матеріальні умови життя суспільства
 - В) Містить вичерпний перелік міжнародних норм

- С) Включає лише міжнародні судові рішення
 - Д) Являє собою офіційні державні документи
4. Де закріплено перелік основних джерел міжнародного права?
- А) Віденській конвенції про право міжнародних договорів
 - В) Статуті ООН
 - С) Статуті Міжнародного Суду ООН
 - Д) Загальній декларації прав людини
5. Що належить до основних джерел міжнародного права згідно зі ст. 38 Статуту Міжнародного Суду ООН?
- А) Національні закони держав
 - В) Політичні угоди між державами
 - С) Міжнародні конвенції, звичаї, загальні принципи права
 - Д) Всі законодавчі акти міжнародних організацій
6. Що таке міжнародний звичай у міжнародному праві?
- А) Обов'язковий для всіх держав міжнародний договір
 - В) Доказ загальної практики, визнаної як правова норма
 - С) Тимчасове правило, що діє лише для певних держав
 - Д) Судовий прецедент, затверджений Генеральною Асамблеєю ООН
7. Які джерела міжнародного права є допоміжними?
- А) Судові рішення та доктрини фахівців з міжнародного права
 - В) Міжнародні договори
 - С) Загальні принципи права
 - Д) Міжнародні звичаї
8. Чому міжнародні договори є важливими джерелами міжнародного права?
- А) Вони є єдиним способом створення міжнародно-правових норм
 - В) Вони є формальним джерелом, що закріплює норми міжнародного права
 - С) Вони мають перевагу над міжнародними звичаями
 - Д) Вони не мають юридичної обов'язковості для держав
9. Яку роль відіграють загальні принципи права в міжнародному праві?

- А) Вони є джерелом тільки для окремих держав
 В) Вони регулюють виключно діяльність міжнародних організацій
 С) Вони визнаються цивілізованими націями як основоположні правові принципи
 Д) Вони є основним видом міжнародних договорів
10. Яка міжнародна організація здійснює кодифікацію міжнародного права?
- А) Європейський Союз
 В) Комісія міжнародного права ООН
 С) НАТО
 Д) Всесвітня організація охорони здоров'я

Завдання 1: Встановіть відповідність між видами джерел міжнародного права та їх характеристиками.

Джерело міжнародного права	Характеристика
Міжнародні конвенції	А) Договори між державами, що встановлюють міжнародні норми.
Міжнародний звичай	В) Загальна практика, визнана як обов'язкове правило.
Загальні принципи права	С) Основоположні правові принципи, спільні для національних систем права.
Судові рішення	Д) Використовуються як допоміжні засоби для визначення норм права.

Завдання 2: Встановіть відповідність між джерелами міжнародного права та їх обов'язковістю.

Джерело	Обов'язковість
Міжнародні договори	А) Основне джерело, обов'язкове для сторін договору.
Судові рішення	В) Допоміжне джерело, що використовується для тлумачення норм.

Джерело	Обов'язковість
Звичаєве право	С) Визнане як доказ загальної практики у міжнародному праві.
Доктрини юристів	Д) Використовуються лише як рекомендаційні положення.

Завдання 3: Встановіть відповідність між міжнародними документами та їх роллю в міжнародному праві.

Документ	Роль у міжнародному праві
Статут ООН	А) Основний документ, що регулює міжнародні відносини та діяльність ООН.
Статут Міжнародного Суду ООН	В) Визначає джерела міжнародного права та порядок їх застосування.
Віденська конвенція про право міжнародних договорів	С) Регулює порядок укладення та виконання міжнародних угод.
Загальна декларація прав людини	Д) Основний міжнародний документ у сфері прав людини.

ЮРИДИЧНА ПРИРОДА ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

- Що таке основні принципи міжнародного права?
 - Загальноприйняті правила дипломатичного етикету
 - Юридично закріплені керівні правила поведінки суб'єктів міжнародного права
 - Вимоги міжнародних організацій до держав
 - Закони внутрішньодержавного регулювання міжнародних відносин
- Які функції виконують принципи міжнародного права?
 - Регулюють лише економічні міжнародні відносини
 - Сприяють стабілізації міжнародних відносин та закріплюють нові тенденції

- C) Виконують лише контрольну функцію щодо держав
D) Визначають форми взаємодії міжнародних організацій
3. У яких міжнародних документах закріплені основні принципи міжнародного права?
- A) У Віденській конвенції про дипломатичні зносини
B) У Декларації ООН 1970 року та Статуті ООН
C) У Конституціях суверенних держав
D) У Женевських конвенціях
4. До основних принципів міжнародного права належить:
- A) Принцип домінування однієї держави над іншими
B) Принцип суверенної рівності держав
C) Принцип переваги міжнародного права над національним
D) Принцип економічного примусу
5. Що включає поняття суверенної рівності держав?
- A) Держави юридично рівні
B) Кожна держава має право встановлювати міжнародні зобов'язання для інших
C) Суверенні держави підпорядковуються міжнародним організаціям
D) Лише великі держави мають повний суверенітет
6. Яке положення НЕ входить до змісту принципу незастосування сили або загрози силою?
- A) Заборона окупації території іншої держави
B) Організація збройних найманців для вторгнення в іншу державу
C) Використання санкцій як засобу тиску
D) Заборона організації терористичних актів проти інших держав
7. Яке значення має принцип територіальної цілісності держав?
- A) Дозволяє державам змінювати свої кордони на власний розсуд
B) Забороняє незаконну зміну територій через застосування сили
C) Регулює розподіл ресурсів на окупованих територіях

Д) Зобов'язує держави відмовитися від територіальних претензій

8. Який принцип закріплює заборону зміни кордонів без згоди держави?

- А) Принцип самовизначення народів
- В) Принцип непорушності державних кордонів
- С) Принцип невтручання у внутрішні справи
- Д) Принцип співробітництва між державами

9. Що визначає принцип невтручання у внутрішні справи?

А) Держави можуть втручатися у справи інших заради економічної допомоги

В) Забороняє державам та міжнародним організаціям втручатися у внутрішні справи інших держав

С) Дозволяє примусові санкції проти окремих урядів

Д) Лише військове втручання є порушенням цього принципу

10. У яких випадках застосування збройної сили є правомірним за Статутом ООН?

А) Для примусу до укладення міжнародного договору

В) Для підтримки міжнародного порядку шляхом запобіжних ударів

С) У разі самооборони або за рішенням Ради Безпеки ООН

Д) Для врегулювання економічних конфліктів між державами

Завдання 1: Встановіть відповідність між принципами міжнародного права та їх змістом.

Принцип	Зміст
Принцип суверенної рівності держав	А) Всі держави мають однакові права та обов'язки у міжнародних відносинах.
Принцип незастосування сили	В) Заборона збройної агресії, окупації, терористичних актів.

Принцип	Зміст
або загрози силою	
Принцип територіальної цілісності	С) Незаконне захоплення або зміна території іншої держави є порушенням міжнародного права.
Принцип невтручання у внутрішні справи	Д) Заборона будь-яких форм втручання у внутрішню політику держави.

Завдання 2: Встановіть відповідність між міжнародними документами та принципами міжнародного права, які в них закріплені.

Документ	Принцип міжнародного права
Статут ООН (1945 р.)	А) Принцип незастосування сили або загрози силою
Декларація ООН про принципи міжнародного права (1970 р.)	В) Принцип суверенної рівності держав
Заключний акт НБСЄ (1975 р.)	С) Принцип територіальної цілісності держав
Декларація ООН про неприпустимість втручання (1982 р.)	Д) Принцип невтручання у внутрішні справи

Завдання 3: Встановіть відповідність між міжнародно-правовими нормами та їх правовими наслідками.

Норма	Правові наслідки
Заборона окупації територій інших держав	А) Визнання незаконності анексії територій
Захист державного	В) Обов'язок держави поважати

Норма	Правові наслідки
суверенітету	незалежність інших держав
Незастосування сили в міжнародних відносинах	С) Санкції проти агресорів та відповідальність за збройні конфлікти
Непорушність кордонів	Д) Неможливість перегляду кордонів без згоди держав

ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

1. Що є головною ознакою суб'єкта міжнародного права?

- А) Володіння територією
- В) Можливість укласти договори з фізичними особами
- С) Наявність міжнародних прав та обов'язків
- Д) Обов'язкове членство в ООН

2. Який критерій НЕ використовується для класифікації суб'єктів міжнародного права?

- А) За масштабом діяльності
- В) За економічним потенціалом
- С) За міжнародно-правовим статусом
- Д) За галузевою приналежністю

3. Які суб'єкти міжнародного права вважаються первинними?

- А) Держави
- В) Міжнародні організації
- С) Адміністративно-територіальні одиниці
- Д) Юридичні особи

4. Який документ визначає основні ознаки держави як суб'єкта міжнародного права?

- А) Віденська конвенція про дипломатичні зносини
- В) Міжамериканська конвенція про права та обов'язки держав (1933 р.)
- С) Європейська конвенція про права людини

D) Декларація про принципи міжнародного права (1970 р.)

5. Що входить до складу ознак держави як суб'єкта міжнародного права?

A) Постійне населення, територія, уряд, здатність до міжнародних відносин

B) Членство в міжнародних організаціях, стабільна економіка

C) Визнання іншими державами, демократичний устрій

D) Відсутність внутрішніх конфліктів, багатий природний потенціал

6. Який принцип міжнародного права закріплює юридичну рівноправність держав?

A) Принцип невтручання у внутрішні справи

B) Принцип територіальної цілісності

C) Принцип суверенної рівності

D) Принцип співробітництва

7. Який статус мають суб'єкти федерацій у міжнародному праві?

A) Вони є первинними суб'єктами міжнародного права

B) Вони можуть укладати міжнародні договори незалежно від центрального уряду

C) Вони є похідними суб'єктами міжнародного права

D) Вони не можуть брати участь у міжнародних відносинах

8. Що означає міжнародна правосуб'єктність держави?

A) Можливість брати участь у міжнародних відносинах та нести відповідальність

B) Виключне право на членство в ООН

C) Підпорядкування міжнародним організаціям

D) Можливість створення міждержавних союзів

9. Яка міжнародна організація НЕ є суб'єктом міжнародного права?

A) ООН

B) Міжнародний валютний фонд (МВФ)

С) Червоний Хрест

Д) НАТО

10. Що відрізняє міжнародні міжурядові організації від інших суб'єктів міжнародного права?

А) Вони мають територію

В) Вони володіють міжнародною правосуб'єктністю, заснованою на договорах

С) Вони є первинними суб'єктами міжнародного права

Д) Вони можуть вести бойові дії

Завдання 1: Встановіть відповідність між суб'єктами міжнародного права та їх характеристиками.

Суб'єкт міжнародного права	Характеристика
Держави	А) Основні суб'єкти міжнародного права, що володіють суверенітетом
Міжнародні міжурядові організації	В) Створені на основі міжнародних договорів, мають правосуб'єктність
Народи, що борються за незалежність	С) Визнані в міжнародному праві як суб'єкти, які мають право на самовизначення
Суб'єкти федерацій	Д) Мають обмежену міжнародну правосуб'єктність, визначену національним законодавством

Завдання 2: Встановіть відповідність між документами та положеннями, які вони містять.

Документ	Основне положення
Статут ООН	А) Закріплює принципи суверенної рівності держав
Міжамериканська конвенція	В) Визначає ознаки держави як суб'єкта міжнародного права

Документ	Основне положення
Декларація ООН про принципи міжнародного права	С) Визначає основні принципи міжнародного права
Європейська хартія місцевого самоврядування	Д) Регулює участь територіальних одиниць у міжнародних відносинах

Завдання 3: Встановіть відповідність між міжнародно-правовими принципами та їх змістом.

Принцип	Зміст
Принцип суверенної рівності	А) Всі держави мають однакові права та обов'язки у міжнародних відносинах
Принцип територіальної цілісності	В) Забороняє зміну державних кордонів без згоди держави
Принцип невтручання у внутрішні справи	С) Забороняє зовнішній вплив на внутрішню політику держави
Принцип міжнародної відповідальності держав	Д) Держава несе відповідальність за порушення міжнародного права

ВИЗНАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

1. Що таке міжнародно-правове визнання держави?

- А) Двосторонній договір між державами
- В) Односторонній правовий акт суб'єкта міжнародного права

С) Обов'язкове рішення ООН

Д) Вступ держави до міжнародної організації

2. Яка теорія стверджує, що нова держава є суб'єктом міжнародного права незалежно від її визнання іншими державами?

- А) Конститутивна

- В) Декларативна
- С) Релятивістська
- Д) Функціональна

3. Що стверджує конститутивна теорія визнання держав?

- А) Держава існує незалежно від визнання іншими
- В) Новий суб'єкт міжнародного права виникає лише після визнання іншими державами
- С) Держава має міжнародну правосуб'єктність тільки після приєднання до ООН
- Д) Визнання держави можливе тільки через міжнародний договір

4. Яка форма визнання держави є повним і остаточним визнанням?

- А) De facto
- В) Ad hoc
- С) De jure
- Д) Конститутивне

5. Яка форма визнання передбачає встановлення обмежених відносин із новою державою без повного дипломатичного визнання?

- А) De jure
- В) De facto
- С) Ad hoc
- Д) Конститутивне

6. Яка форма визнання має місце, коли держави співпрацюють із невизнаною державою лише в межах окремих питань?

- А) De facto
- В) Ad hoc
- С) De jure
- Д) Декларативне

7. Яка теорія визнання держав була зафіксована у Міжамериканській конвенції 1933 р.?

- А) Конститутивна
- В) Декларативна

С) Суверенна

Д) Обмежена

8. Чим визнання уряду відрізняється від визнання держави?

А) Визнання уряду означає прийняття нового суб'єкта міжнародного права

В) Визнання уряду стосується легітимності його влади у вже існуючій державі

С) Визнання уряду здійснюється лише через ООН

Д) Визнання уряду можливе тільки шляхом проведення референдуму

9. Що передбачає доктрина Тобара щодо визнання урядів?

А) Визнання можливе незалежно від способу приходу до влади

В) Уряди, що прийшли до влади неконституційним шляхом, не визнаються, доки не буде вільних виборів

С) Кожен уряд повинен отримати визнання ООН

Д) Держави можуть визнавати тільки уряди, що пройшли перевірку міжнародних організацій

10. Який підхід до визнання урядів стверджує, що визнання є втручанням у внутрішні справи держави?

А) Доктрина Тобара

В) Доктрина Естради

С) Конститутивна теорія

Д) Декларативна теорія

Завдання 1: Встановіть відповідність між видами визнання та їх характеристиками.

Вид визнання	Характеристика
De jure	А) Повне й остаточне визнання держави як суб'єкта міжнародного права
De facto	В) Обмежене визнання, можливість відкликання у разі нестабільності держави
Ad hoc	С) Тимчасове визнання з метою вирішення

Вид визнання	Характеристика
	конкретної проблеми
Конститутивне	D) Держава стає суб'єктом міжнародного права тільки після визнання іншими державами

Завдання 2: Встановіть відповідність між теоріями визнання та їх змістом.

Теорія	Зміст
Декларативна теорія	A) Держава стає суб'єктом міжнародного права з моменту свого утворення
Конститутивна теорія	B) Держава отримує міжнародну правосуб'єктність лише після визнання іншими державами
Доктрина Естради	C) Визнання уряду є втручанням у внутрішні справи держави
Доктрина Тобара	D) Уряд, що прийшов до влади неконституційним шляхом, не визнається, доки не проведуть вільні вибори

Завдання 3: Встановіть відповідність між міжнародно-правовими актами та їх положеннями.

Документ	Основне положення
Міжамериканська конвенція	A) « Існування держави не залежить від її визнання іншими державами»
Статут ООН	B) Визначає основні принципи міжнародного права
Конвенція держав Центральної Америки	C) Визначає, що уряди, які прийшли до влади неконституційним шляхом, не підлягають визнанню

Документ	Основне положення
Віденський конгрес	D) Вперше закріпив конститутивний підхід до визнання держав

ПРАВОНАСТУПНИЦТВО ДЕРЖАВ

1. Що таке міжнародне правонаступництво держав?

- A) Перехід прав та обов'язків від держави-попередниці до держави-наступниці
- B) Виключно зміна територіальних кордонів держави
- C) Укладення нових міжнародних договорів державою-наступницею
- D) Ліквідація держави без передачі її прав і обов'язків

2. Які основні теорії правонаступництва держав існують?

- A) Територіальна та адміністративна
- B) Політична та економічна
- C) Універсальна та негативна
- D) Конституційна та декларативна

3. Що стверджує універсальна теорія правонаступництва?

- A) Держава-наступниця повністю успадковує всі міжнародні права та зобов'язання держави-попередниці
- B) Нова держава не має жодних прав і зобов'язань від попередньої
- C) Міжнародні договори залишаються чинними лише після їх повторного укладення
- D) Міжнародні зобов'язання зникають після розпаду держави

4. Які міжнародні документи регулюють правонаступництво держав?

- A) Конвенція ООН про права дитини
- B) Віденська конвенція про правонаступництво держав стосовно договорів (1978 р.)
- C) Конвенція про право міжнародних організацій
- D) Договір про нерозповсюдження ядерної зброї

5. Яка теорія правонаступництва заперечує автоматичний перехід прав і обов'язків до держави-наступниці?

- A) Декларативна
- B) Конститутивна
- C) Негативна
- D) Імперативна

6. Яке з наведених положень є правильним щодо правонаступництва держав?

- A) Держави завжди повністю наслідують борги своїх попередників
- B) Україна повністю врегулювала питання правонаступництва після розпаду СРСР
- C) Віденська конвенція 1983 року регулює питання державної власності та боргів у процесі правонаступництва
- D) Правонаступництво завжди здійснюється автоматично

7. Який міжнародний документ частково врегульовує питання громадянства у разі правонаступництва держав?

- A) Європейська конвенція про громадянство (1997 р.)
- B) Женевська конвенція (1949 р.)
- C) Паризька хартія (1990 р.)
- D) Конвенція про біженців (1951 р.)

8. Що відноситься до державоподібних утворень у міжнародному праві?

- A) Ватикан
- B) ООН
- C) Міжнародний суд ООН
- D) НАТО

9. Яке місто в минулому мало статус державоподібного утворення?

- A) Лондон
- B) Трієст
- C) Нью-Йорк
- D) Варшава

10. Які суб'єкти міжнародного права мають статус спостерігача при ООН?

- A) Лише держави-члени ООН
- B) Ватикан та деякі міжнародні організації
- C) Тільки держави, які уклали спеціальні договори з ООН
- D) Тільки міжнародні суди

Завдання 1: Встановіть відповідність між поняттями та їх характеристиками.

Поняття	Характеристика
Правонаступництво держав	A) Перехід прав та обов'язків від держави-попередниці до держави-наступниці
Універсальна теорія	B) Нова держава повністю успадковує права та зобов'язання держави-попередниці
Негативна теорія	C) Міжнародні права та зобов'язання попередньої держави не діють щодо наступниці
Віденська конвенція 1978 р.	D) Регулює правонаступництво щодо міжнародних договорів

Завдання 2: Встановіть відповідність між міжнародно-правовими актами та їх положеннями.

Документ	Основне положення
Віденська конвенція 1978 р.	A) Регулює правонаступництво держав щодо договорів
Віденська конвенція 1983 р.	B) Регулює державну власність, архіви та борги
Європейська конвенція про громадянство (1997 р.)	C) Регулює питання громадянства при правонаступництві

Документ	Основне положення
Латеранські угоди (1929 р.)	D) Визначають міжнародно-правовий статус Ватикану

Завдання 3: Встановіть відповідність між міжнародно-правовими суб'єктами та їх статусом.

Суб'єкт	Статус
Ватикан	A) Державоподібне утворення з дипломатичним статусом
ООН	B) Міжнародна організація, що об'єднує держави
Трієст (1947—1954 рр.)	C) Вільна територія у післявоєнний період
Національно-визвольні рухи	D) Суб'єкти міжнародного права, які борються за незалежність

ПОНЯТТЯ ТА ДЖЕРЕЛА ПРАВА МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ

1. Що таке право міжнародних договорів?

- A) Сукупність норм, що регулюють внутрішнє законодавство держав
- B) Галузь міжнародного права, що регулює укладення, дію, зміну та припинення міжнародних договорів
- C) Система норм національного законодавства щодо міжнародних організацій
- D) Сукупність норм кримінального права, що регулюють правопорушення у міжнародних відносинах

2. Які документи визначають поняття міжнародного договору?

- A) Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод
- B) Віденська конвенція про право міжнародних договорів (1969 р.)

С) Гаазька конвенція про мирне врегулювання міжнародних суперечок

Д) Договір про нерозповсюдження ядерної зброї

3. Що є основним джерелом права міжнародних договорів?

А) Судові рішення міжнародних судів

В) Дипломатичні ноти

С) Міжнародний договір

Д) Внутрішні закони держав

4. Яке визначення міжнародного договору міститься у Віденській конвенції 1969 року?

А) Будь-яка міжнародна угода в усній або письмовій формі між суб'єктами міжнародного права

В) Письмова угода між державами та іншими суб'єктами міжнародного права, що регулюється міжнародним правом

С) Угода між міжнародними організаціями, що має силу національного законодавства

Д) Договір між фізичними та юридичними особами різних держав

5. Які суб'єкти можуть укладати міжнародні договори?

А) Лише держави

В) Держави та міжнародні організації

С) Тільки уряди та державні міністерства

Д) Тільки юридичні особи

6. Які бувають види міжнародних договорів за кількістю учасників?

А) Двосторонні, багатосторонні

В) Писемні, усні

С) Закриті, відкриті

Д) Політичні, економічні

7. Що таке універсальні міжнародні договори?

А) Договори, що укладаються між двома державами

В) Договори, до яких можуть приєднатися всі держави світу

С) Договори, що діють лише в одному регіоні

D) Договори, що мають обмежений термін дії

8. Які види міжнародних договорів існують за ступенем відкритості?

A) Двосторонні та багатосторонні

B) Універсальні та регіональні

C) Відкриті та закриті

D) Писемні та усні

9. Який із наведених документів є міжнародним договором?

A) Конституція України

B) Віденська конвенція про дипломатичні зносини

C) Кримінальний кодекс України

D) Меморандум про співпрацю між двома компаніями

10. Що не є формою міжнародного договору?

A) Пакт

B) Конвенція

C) Декларація

D) Кримінальний кодекс

Завдання 1: Встановіть відповідність між видами міжнародних договорів та їх характеристиками.

Вид договору	Характеристика
Двосторонній договір	A) Укладається між двома державами
Багатосторонній договір	B) Укладається між трьома або більше державами
Регіональний договір	C) Має чинність лише в певному географічному регіоні
Універсальний договір	D) Відкритий для всіх держав світу

Завдання 2: Встановіть відповідність між видами міжнародних угод та їх прикладами.

Вид угоди	Приклад
-----------	---------

Вид угоди	Приклад
Трактат	А) Берлінський трактат 1878 р.
Конвенція	В) Женевські конвенції 1949 р.
Пакт	С) Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р.
Протокол	Д) Протокол до Конвенції ООН про зміну клімату 1997 р.

Завдання 3: Встановіть відповідність між міжнародними документами та їх змістом.

Документ	Зміст
Віденська конвенція 1969 р.	А) Регулює укладення, зміну та припинення договорів між державами
Віденська конвенція 1986 р.	В) Регулює договори між державами та міжнародними організаціями
Європейська конвенція про громадянство 1997 р.	С) Регулює питання громадянства в міжнародному праві
Латеранські угоди 1929 р.	Д) Визначають міжнародно-правовий статус Ватикану

СТАДІЇ УКЛАДАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОГОВОРУ

1. Що таке договірна ініціатива?

- А) Процес реєстрації договору в ООН
- В) Пропозиція однієї або кількох держав укласти міжнародний договір
- С) Остаточне затвердження міжнародного договору
- Д) Визнання договору третіми країнами

2. Які особи можуть укладати міжнародні договори без спеціальних повноважень?

- А) Будь-які дипломати

В) Голови держав, голови урядів і міністри закордонних справ

С) Депутати національного парламенту

Д) Представники громадських організацій

3. Які існують організаційно-правові форми підготовки тексту міжнародного договору?

А) Лише через міжнародні конференції

В) Через звичайні дипломатичні канали, міжнародні конференції та міжнародні організації

С) Тільки через національні законодавчі органи

Д) Через судові органи

4. Що означає парафування міжнародного договору?

А) Остаточне підписання договору

В) Попереднє засвідчення його тексту ініціалами уповноважених осіб

С) Анулювання договору

Д) Відкладення договору на перегляд

5. Який етап укладання договору означає остаточне підтвердження його обов'язковості?

А) Парафування

В) Висловлення згоди на обов'язковість договору

С) Реєстрація договору в міжнародних організаціях

Д) Дискусія щодо змісту договору

6. Яка процедура є основною формою висловлення згоди держави на обов'язковість договору?

А) Прийняття

В) Ратифікація

С) Відмова від договору

Д) Підписання з умовою перегляду

7. Яка інстанція в Україні здійснює ратифікацію міжнародних договорів?

А) Президент України

В) Верховна Рада України

С) Кабінет Міністрів України

Д) Міністерство закордонних справ України

8. Що таке приєднання до міжнародного договору?

- A) Початкове укладання договору між двома сторонами
- B) Приєднання держави до договору, в якому вона спочатку не брала участі
- C) Відмова від участі в договорі
- D) Офіційне повідомлення про бажання переглянути договір

9. Що таке застереження до міжнародного договору?

- A) Одностороння заява держави, яка виключає або змінює дію певних положень договору щодо неї
- B) Обов'язковий пункт кожного міжнародного договору
- C) Спосіб анулювання договору
 - o D) Попереднє узгодження умов договору між учасниками

10. Що таке реєстрація міжнародного договору в ООН?

- A) Надання договору юридичної сили
- B) Запобігання укладенню таємних міжнародних угод
- C) Фінансування договору міжнародними організаціями
- D) Автоматичне включення договору до національного законодавства

Завдання 1: Встановіть відповідність між етапами укладання міжнародного договору та їх характеристиками.

Етап укладання	Характеристика
Договірна ініціатива	A) Пропозиція однієї або кількох держав укласти договір
Підготовка та прийняття тексту	B) Узгодження положень договору через переговори
Висловлення згоди на обов'язковість	C) Підписання, ратифікація, затвердження договору
Реєстрація договору	D) Офіційне внесення договору в базу ООН та його оприлюднення

Завдання 2: Встановіть відповідність між поняттями та їх визначеннями.

Поняття	Визначення
Парафування	А) Засвідчення тексту договору ініціалами уповноважених осіб
Ратифікація	В) Остаточне затвердження договору відповідно до внутрішнього законодавства
Приєднання	С) Погодження на участь у договорі після його підписання іншими державами
Застереження	Д) Одностороння заява держави про виключення певних положень договору

Завдання 3: Встановіть відповідність між організаціями та їх роллю в укладанні міжнародних договорів.

Організація	Функція
ООН	А) Реєстрація міжнародних договорів, контроль за їх виконанням
Міжнародний суд ООН	В) Розгляд спорів щодо тлумачення та виконання договорів
Верховна Рада України	С) Ратифікація міжнародних договорів України
Міністерство закордонних справ України	Д) Ведення переговорів і забезпечення виконання договорів

ТЕРИТОРІЯ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

1. Що у міжнародному праві вважається територією?

- А) Лише суша та водні простори
- В) Лише території, що перебувають під суверенітетом держав
- С) Природні простори (суша, надра, море, повітряний простір, космос), а також штучні об'єкти
- Д) Території, що мають юридично оформлені кордони

2. Які принципи міжнародного права регулюють правовий статус території?

- A) Принцип свободи слова та права на освіту
- B) Принцип територіальної недоторканності, мирного вирішення спорів, заборони застосування сили
- C) Принцип вільного переміщення між територіями
- D) Принцип визнання внутрішніх законів держав

3. Що таке державна територія у міжнародному праві?

- A) Будь-яка територія, на яку поширюється економічна діяльність держави
- B) Простір, що є надбанням народу і знаходиться під суверенітетом створеної ним держави
- C) Будь-яка територія, що знаходиться в межах географічних кордонів держави
- D) Лише материкова частина території держави

4. Які способи зміни державної території визнає сучасне міжнародне право?

- A) Анексія, військова окупація, територіальна експансія
- B) Самовизначення, цесія, ефективна окупація, давнина володіння
- C) Використання збройних сил для розширення території
- D) Територіальна експансія через колоніальне право

5. Що означає принцип самовизначення народів у контексті зміни території?

- A) Будь-який народ може проголосити незалежність без міжнародного визнання
- B) Народи мають право вільно визначати свій політичний статус без втручання інших держав
- C) Лише колоніальні народи мають право на самовизначення
- D) Будь-який регіон може відокремитися без узгодження з центральною владою

6. Яке з наведених понять означає передачу території однією державою іншій на підставі міжнародного договору?

- A) Анексія
- B) Цесія
- C) Військова окупація
- D) Колонізація

7. Що означає термін « окупація» у міжнародному праві?

- A) Правомірне заволодіння чужою територією
- B) Спосіб придбання території, яка нікому не належить (terra nullius)
- C) Тимчасове захоплення території держави іншою державою без зміни її приналежності
- D) Легітимне встановлення державного контролю над спірною територією

8. Яке з наведених тверджень про анексію є правильним?

- A) Це законний спосіб розширення території держави
- B) Це насильницьке приєднання території, заборонене міжнародним правом
- C) Це процес легального самовизначення території
- D) Це юридичне закріплення державних кордонів

9. Що означає оренда території у міжнародному праві?

- A) Тимчасова передача території однією державою іншій на підставі міжнародного договору
- B) Передача території у власність іншої держави
- C) Насильницьке приєднання території
- D) Встановлення дипломатичних відносин між державами

10. Який міжнародний документ забороняє використання сили для зміни територій?

- A) Паризький договір 1856 року
- B) Статут ООН
- C) Версальський договір
- D) Брест-Литовський договір

Завдання 1: Встановіть відповідність між термінами та їх визначеннями.

Термін	Визначення
Анексія	А) Насильницьке приєднання території однієї держави до іншої
Цесія	В) Передача території на основі міжнародного договору
Військова окупація	С) Тимчасове захоплення території без зміни її державної приналежності
Оренда	Д) Тимчасова передача території однією державою іншій на договірній основі

Завдання 2: Встановіть відповідність між формами зміни державної території та їх характеристиками.

Форма зміни території	Характеристика
Самовизначення	А) Визначення політичного статусу народу, що проживає на певній території
Давнина володіння	В) Тривалий контроль над територією без зустрічних претензій
Ефективна окупація	С) Фактичний контроль над територією в разі відсутності юридичного підтвердження
Обмін територіями	Д) Мирне врегулювання прикордонних спорів шляхом передачі територій між державами

Завдання 3: Встановіть відповідність між міжнародними принципами та їх значенням.

Принцип міжнародного права	Значення
Принцип територіальної недоторканності	А) Заборона силового зміни кордонів

Принцип міжнародного права	Значення
Принцип мирного вирішення спорів	В) Обов'язок вирішувати територіальні суперечки без застосування сили
Принцип суверенної рівності держав	С) Всі держави рівні у своїх правах на територію
Принцип самовизначення народів	Д) Народи мають право вільно визначати свій політичний статус

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МОРСЬКОГО, ПОВІТРЯНОГО ТА КОСМІЧНОГО ПРОСТОРУ

1. Що є предметом регулювання міжнародного морського права?

- А) Використання морських ресурсів лише у військових цілях
- В) Порядок взаємовигідного використання світового океану в мирних цілях
- С) Виключно регулювання морської торгівлі
- Д) Тільки забезпечення екологічної безпеки світового океану

2. Яка з наведених конвенцій є основним міжнародним документом у сфері морського права?

- А) Женевська конвенція 1949 року
- В) Конвенція ООН з морського права 1982 року
- С) Гаазька конвенція 1907 року
- Д) Паризька угода 2015 року

3. Що означає термін « відкрите море » відповідно до міжнародного права?

- А) Будь-які води, що знаходяться за межами 3 морських миль від берега

- В) Будь-які морські простори, що контролюються міжнародними організаціями
- С) Частини моря, які не входять до внутрішніх вод, територіального моря чи виключної економічної зони держави
- Д) Морські території, що контролюються прибережними державами

4. Які свободи відкритого моря закріплені в міжнародному праві?

- А) Свобода судноплавства, свобода риболовства, свобода прокладання підводних кабелів і трубопроводів, свобода польотів, свобода будівництва штучних островів, свобода наукових досліджень
- В) Лише свобода судноплавства і свобода риболовства
- С) Тільки свобода польотів і свобода прокладання підводних кабелів
- Д) Свобода пересування військових суден та свобода ведення бойових дій

5. Що таке територіальне море відповідно до Конвенції ООН з морського права?

- А) Морська зона шириною до 200 морських миль від берега
- В) Прилегла зона, що охороняється військово-морськими силами
- С) Прилеглий до суходолу морський пояс шириною до 12 морських миль, на який поширюється суверенітет прибережної держави
- Д) Всі води між двома суміжними державами

6. Що означає право мирного проходу?

- А) Будь-яке іноземне судно може без дозволу зайти у внутрішні води іншої держави
- В) Плавання через територіальне море іноземних суден без заходу у внутрішні води, за умови дотримання певних правил
- С) Вільне пересування військових кораблів будь-якими територіальними водами

D) Безконтрольне використання морських ресурсів у територіальних водах

7. Що таке континентальний шельф згідно з Конвенцією ООН з морського права 1982 року?

A) Дно океану, яке не належить жодній державі

B) Морське дно і надра підводних районів, що простягаються за межі територіального моря на 200 морських миль або до природного продовження материка

C) Будь-яка частина океанського дна, на якій дозволено прокладати трубопроводи

D) Всі підводні території, що не належать до відкритого моря

8. Які держави можуть користуватися свободами відкритого моря?

A) Тільки держави з виходом до моря

B) Лише держави-члени ООН

C) Всі держави, незалежно від наявності морського узбережжя

D) Тільки прибережні держави

9. Що таке виключна економічна зона (ВЕЗ)?

A) Морська територія, на яку повністю поширюється державний суверенітет

B) Зона до 200 морських миль від берега, в межах якої прибережна держава має особливі права на використання природних ресурсів

C) Частина відкритого моря, що може бути використана для військових цілей

D) Морська зона, яка є спільною власністю всіх держав

10. Яка головна відмінність між анексією та військовою окупацією у міжнародному праві?

A) Військова окупація є тимчасовою і не змінює статусу території, а анексія передбачає насильницьке приєднання території до іншої держави

B) Військова окупація є легальним способом розширення території держави

С) Анексія є допустимою тільки за згодою міжнародних організацій

Д) Обидва поняття означають одне і те ж

Завдання 1: Встановіть відповідність між термінами та їх визначеннями.

Термін	Визначення
Відкрите море	А) Морський простір, що не входить до територіального моря або внутрішніх вод жодної держави
Територіальне море	В) Морська зона шириною до 12 морських миль, що знаходиться під суверенітетом прибережної держави
Континентальний шельф	С) Частина морського дна, що простягається за межі територіального моря до 200 морських миль
Виключна економічна зона	Д) Зона, в якій прибережна держава має особливі права на використання природних ресурсів

Завдання 2: Встановіть відповідність між поняттями та їхніми характеристиками.

Поняття	Характеристика
Свобода судноплавства	А) Можливість всіх держав вільно здійснювати мореплавство у відкритому морі
Свобода риболовства	В) Рівне право всіх держав на вилов морських живих ресурсів у відкритому морі
Свобода прокладання кабелів	С) Держави можуть прокладати підводні кабелі та трубопроводи на дні відкритого моря
Свобода	Д) Можливість проведення досліджень

Поняття	Характеристика
наукових досліджень	у відкритому морі за міжнародними правилами

ДИПЛОМАТИЧНІ ЗНОСИНИ ТА ДИПЛОМАТИЧНІ ПРЕДСТАВНИЦТВА

1. Що таке дипломатичні зносини?

- A) Взаємодія держав у військовій сфері
- B) Офіційні відносини між державами, що здійснюються через уповноважені органи
- C) Сукупність неофіційних контактів між урядовцями різних країн
- D) Взаємодія міжнародних організацій між собою

2. Який міжнародний документ регулює діяльність дипломатичних представництв?

- A) Конвенція про спеціальні місії 1969 року
- B) Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 року
- C) Гаазька конвенція 1899 року
- D) Статут ООН

3. Що входить до складу закордонних органів зовнішніх зносин держави?

- A) Міністерство закордонних справ
- B) Верховна Рада України
- C) Посольства, консульські представництва, торгові представництва
- D) Рада національної безпеки

4. Який орган відповідає за реалізацію зовнішньої політики України?

- A) Міністерство оборони України
- B) Верховна Рада України
- C) Міністерство закордонних справ України
- D) Конституційний Суд України

5. Що таке дипломатичне представництво?

- A) Тимчасовий орган, який представляє державу на міжнародних переговорах

- В) Орган, який постійно представляє державу в іншій країні або міжнародній організації
- С) Військова місія держави за кордоном
- Д) Офіс міжнародної організації

6. Що означає термін «агремен» у міжнародному праві?

- А) Визнання дипломатичного представника країною, до якої він призначений
- В) Відмова приймаючої держави у прийнятті посла
- С) Дипломатична нота протесту
- Д) Тимчасова відмова у прийнятті посла

7. Яка відмінність між посольством і консульством?

- А) Посольство займається політичними питаннями, а консульство – захистом прав громадян держави
- В) Консульство є вищим дипломатичним представництвом
- С) Посольство має лише економічні функції
- Д) Консульство відповідає за укладання міжнародних договорів

8. Яка організація є відповідальною за координацію дипломатичних відносин України?

- А) Міністерство юстиції України
- В) Міністерство закордонних справ України
- С) Генеральна прокуратура України
- Д) Національний банк України

9. Що таке спеціальна місія у міжнародному праві?

- А) Тимчасове представництво держави у міжнародній організації
- В) Дипломатична місія, що відправляється для виконання конкретного завдання за згодою іншої держави
- С) Орган військової розвідки
- Д) Представництво держави при ООН

10. Якими привілеями користуються дипломатичні представники відповідно до Віденської конвенції 1961 року?

- А) Податковими пільгами, дипломатичним імунітетом, особистою недоторканністю

- В) Повним громадянством країни перебування
 С) Вільним доступом до будь-яких державних установ приймаючої країни
 D) Можливістю вести будь-яку комерційну діяльність

Завдання 1: Встановіть відповідність між термінами та їх визначеннями.

Термін	Визначення
Агреман	А) Офіційна згода держави на призначення посла іншої держави
Дипломатичний імунітет	В) Звільнення дипломатичних представників від кримінальної та адміністративної юрисдикції приймаючої держави
Консульство	С) Установа, що займається захистом інтересів громадян своєї країни за кордоном
Посольство	Д) Головне дипломатичне представництво держави в іншій країні

Завдання 2: Встановіть відповідність між видами дипломатичних представництв та їх функціями.

Тип дипломатичного представництва	Функції
Посольство	А) Веде міжнародні переговори, представляє інтереси держави
Консульство	В) Захист прав громадян своєї держави, видача віз
Торгове представництво	С) Представництво економічних інтересів держави за кордоном
Постійне представництво при	Д) Представляє державу у міжнародних організаціях, таких як

Тип дипломатичного представництва	Функції
міжнародній організації	ООН

КОНСУЛЬСЬКІ ЗНОСИНИ ТА КОНСУЛЬСЬКІ ПРЕДСТАВНИЦТВА

1. Яка основна мета консульської діяльності?

- A) Встановлення дипломатичних відносин між державами
- B) Захист інтересів фізичних і юридичних осіб своєї держави за кордоном
- C) Координація військових операцій між союзними країнами
- D) Регулювання міжнародної торгівлі

2. Який міжнародний документ регулює консульські зносини?

- A) Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 року
- B) Віденська конвенція про консульські зносини 1963 року
- C) Гаазька конвенція 1899 року
- D) Статут ООН

3. Що є головним органом консульських представництв?

- A) Посольство
- B) Міністерство закордонних справ
- C) Консульська установа
- D) Верховна Рада України

4. Яке твердження щодо відносин між дипломатичними і консульськими установами є правильним?

- A) Дипломатичне представництво може здійснювати консульські функції, але консульські установи не можуть виконувати дипломатичні функції
- B) Консульські установи мають вищий статус, ніж дипломатичні представництва

С) Дипломатичне представництво займається лише економічними питаннями

Д) Консульські установи повністю замінюють дипломатичні представництва

5. Який статус має консул у державі перебування?

А) Він є представником уряду і має ті ж повноваження, що й дипломатичний посол

В) Він захищає інтереси громадян і юридичних осіб своєї держави в межах консульського округу

С) Він відповідає за військові справи своєї держави за кордоном

Д) Він може укласти міжнародні договори від імені своєї держави

6. Що таке екзекватура?

А) Офіційний дозвіл держави перебування консулу на виконання його функцій

В) Дипломатичний імунітет посла

С) Спеціальна місія міжнародної організації

Д) Механізм ратифікації міжнародних договорів

7. Які види консульських установ існують у міжнародній практиці?

А) Генеральне консульство, консульство, віце-консульство, консульське агентство

В) Посольство, консульство, військове представництво

С) Дипломатичне представництво, посольство, консульство

Д) Верховне консульство, консульський суд, віце-консульство

8. Хто може бути призначений почесним консулом?

А) Лише громадянин держави, яка призначає консула

В) Лише громадянин держави перебування

С) Як громадяни держави, що призначає, так і громадяни держави перебування або третьої держави

Д) Лише працівники Міністерства закордонних справ

9. Який з цих випадків припиняє діяльність консульської установи?

- А) Введення надзвичайного стану в державі перебування
- В) Відкликання консульського патенту державою, що представляється
- С) Зміна політичного режиму в державі перебування
- Д) Розширення консульського округу

10. Які функції консульської установи є найважливішими?

- А) Видача віз, захист інтересів громадян своєї держави, легалізація документів
- В) Вирішення військових питань
- С) Регулювання дипломатичних відносин
- Д) Контроль за внутрішньою політикою держави перебування

Завдання 1: Встановіть відповідність між термінами та їх визначеннями.

Термін	Визначення
Екзекватура	А) Дозвіл держави перебування консулу на виконання його функцій
Консульська установа	В) Постійний державний орган зовнішніх зносин, що виконує консульські функції
Генеральний консул	С) Очолює генеральне консульство або консульський відділ посольства
Почесний консул	Д) Особа, що не є держслужбовцем, але виконує консульські функції

Завдання 2: Встановіть відповідність між видами консульських установ та їх функціями.

Тип консульської установи	Функції
Генеральне консульство	А) Виконує всі консульські функції у великому регіоні

Тип консульської установи	Функції
Консульство	В) Виконує основні консульські функції в окремому місті або регіоні
Віце-консульство	С) Виконує обмежені консульські функції в межах своєї юрисдикції
Консульське агентство	Д) Виконує лише незначні консульські функції

ПОНЯТТЯ Й ОЗНАКИ МІЖНАРОДНОЇ МІЖУРЯДОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

1. Яка міжнародна організація була першою спробою створення універсального об'єднання держав для підтримки миру?

- А) Організація Об'єднаних Націй (ООН)
- В) Ліга Націй
- С) Європейський Союз (ЄС)
- Д) НАТО

2. Коли офіційно припинила своє існування Ліга Націй?

- А) 1940 р.
- В) 1946 р.
- С) 1950 р.
- Д) 1963 р.

3. Який основний документ встановлює діяльність міжнародної міжурядової організації?

- А) Конституція держав-членів
- В) Міжнародний договір або статут
- С) Декларація незалежності
- Д) Національне законодавство держав-членів

4. Яка з ознак міжнародної міжурядової організації є ключовою?

- А) Наявність суверенітету

- В) Створення на основі міжнародного договору
- С) Підпорядкування національному праву окремої держави
- Д) Відсутність постійних органів

5. Яке з тверджень правильне щодо міжнародних організацій?

- А) Вони мають власний суверенітет, незалежний від держав-членів
- В) Вони мають автономну волю, яка залежить від волі держав-членів
- С) Вони можуть приймати рішення, що обов'язкові для всіх держав світу
- Д) Вони мають повноваження втручатися у внутрішні справи держав

6. Що є основною метою міжнародної міждержавної організації?

- А) Встановлення економічного контролю над державами
- В) Координація співпраці між державами в певних сферах
- С) Заміщення національних урядів
- Д) Регулювання міжнародного права

7. Яка організація є прикладом універсальної міжнародної міждержавної організації?

- А) ООН
- В) НАТО
- С) ЄС
- Д) АСЕАН

8. За яким критерієм міжнародні міждержавні організації поділяються на універсальні та регіональні?

- А) За сферою діяльності
- В) За кількістю членів
- С) За колом учасників
- Д) За принципами голосування

9. Що є характерною особливістю міжнародної міждержавної організації?

- А) Вона не має власної організаційної структури
- В) Вона створюється за ініціативою однієї держави
- С) Вона має постійні органи та штаб-квартиру

D) Вона має повний контроль над політикою держав-членів

10. Яке твердження стосується міжнародних неурядових організацій (МНУО)?

A) Вони створюються на основі міжнародного договору між державами

B) Вони є суб'єктами міжнародного права нарівні з державами

C) Вони об'єднують громадян або організації з різних країн

D) Вони мають обов'язкову силу для всіх держав світу

Завдання 1: Встановіть відповідність між термінами та їх визначеннями.

Термін	Визначення
Ліга Націй	A) Перша міжнародна організація, що існувала в 1919-1946 роках
ООН	B) Глобальна організація, що займається підтриманням миру та міжнародної безпеки
Міжнародна міжурядова організація	C) Об'єднання держав, створене на основі міжнародного договору
Міжнародна неурядова організація (МНУО)	D) Громадське об'єднання, що діє на міжнародному рівні без участі урядів

Завдання 2: Встановіть відповідність між видами міжнародних організацій та їх характеристиками.

Вид міжнародної організації	Характеристика
Універсальні міжнародні організації	A) Об'єднують держави з усього світу (ООН)
Регіональні	B) Об'єднують держави певного

Вид міжнародної організації	Характеристика
міжнародні організації	географічного регіону (ЄС, АСЕАН)
Організації зі спеціальною компетенцією	С) Координують діяльність держав у конкретних сферах (ВООЗ, МОП)
Правомірні міжнародні організації	Д) Діють у рамках міжнародного права та його принципів

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ (ООН)

1. Коли був підписаний Статут ООН?

- A) 24 жовтня 1945 р.
- B) 26 червня 1945 р.
- C) 10 грудня 1948 р.
- D) 14 липня 1945 р.

2. Яка основна мета створення ООН?

- A) Координація військової діяльності держав
- B) Підтримка міжнародного миру, безпеки та співробітництва
- C) Економічне управління державами світу
- D) Регулювання внутрішньої політики держав

3. Який принцип не входить до основних принципів діяльності ООН?

- A) Суверенна рівність усіх членів
- B) Втручання у внутрішні справи держав
- C) Мирне вирішення міжнародних спорів
- D) Утримання від погрози силою або її застосування

4. Які держави є постійними членами Ради Безпеки ООН?

- A) США, Велика Британія, Франція, Росія, Китай
- B) США, Німеччина, Франція, Японія, Китай
- C) Велика Британія, Франція, Індія, Росія, Бразилія
- D) США, Канада, Китай, Франція, Австралія

5. Яка кількість держав є членами ООН на сьогодні?

- A) 191
- B) 193
- C) 195
- D) 200

6. Який орган ООН відповідає за підтримку міжнародного миру та безпеки?

- A) Генеральна Асамблея
- B) Економічна та Соціальна Рада
- C) Рада Безпеки
- D) Міжнародний Суд

7. Яке твердження щодо Генеральної Асамблеї ООН є правильним?

- A) Кожна держава-член має один голос
- B) Вона складається з 15 членів
- C) Її рішення є обов'язковими для всіх країн
- D) Вона діє лише в умовах війни

8. Які питання розглядає Генеральна Асамблея ООН?

- A) Лише військові питання
- B) Лише економічні питання
- C) Загальні принципи співробітництва, права людини, роззброєння
- D) Лише політичні питання

9. Яким чином приймаються рішення Ради Безпеки з важливих питань?

- A) Простою більшістю голосів
- B) Одноголосним рішенням
- C) Дев'ятьма голосами, включаючи всі п'ять постійних членів
- D) Тільки згодою Генерального Секретаря

10. Яку функцію виконує Міжнародний Суд ООН?

- A) Розслідує воєнні злочини
- B) Вирішує правові спори між державами
- C) Контролює роботу Ради Безпеки
- D) Видає міжнародні закони

Завдання 1: Встановіть відповідність між органами ООН та їх функціями.

Орган ООН	Функція
Генеральна Асамблея	А) Головний орган для ухвалення рекомендацій і рішень щодо міжнародних питань
Рада Безпеки	В) Відповідає за підтримання міжнародного миру та безпеки
Міжнародний Суд	С) Вирішує спори між державами відповідно до міжнародного права
Секретаріат	Д) Адміністративний орган, очолюваний Генеральним Секретарем

Завдання 2: Встановіть відповідність між країнами та їх статусом у Раді Безпеки ООН.

Країна	Статус
США	А) Постійний член
Франція	В) Постійний член
Японія	С) Непостійний член
Німеччина	С) Непостійний член
Китай	А) Постійний член

ОРГАНІЗАЦІЯ З БЕЗПЕКИ ТА СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПІ (ОБСЄ)

1. Що таке ОБСЄ?

- А) Універсальна міжнародна організація
- В) Регіональна міжнародна міждержавна організація
- С) Військовий альянс
- Д) Фінансова організація

2. Який статус має ОБСЄ з погляду міжнародного права?

- А) Міжнародно-правова організація
- В) Політичне утворення

- С) Судовий орган
- Д) Економічний союз

3. Яка основна мета ОБСЄ?

- А) Підтримка міжнародного миру та безпеки
- В) Регулювання глобального фінансового ринку
- С) Контроль за виборами у країнах Європи
- Д) Організація економічних санкцій

4. Який принцип ОБСЄ НЕ є основним?

- А) Захист прав людини
- В) Контроль над озброєнням
- С) Регулювання внутрішньої політики держав
- Д) Розвиток потенціалу у сфері вирішення конфліктів

5. Яка з наведених функцій ОБСЄ є основною?

- А) Контроль над ринковою економікою
- В) Контроль над озброєнням і роззброєння
- С) Управління фінансовими потоками між державами
- Д) Координація міжнародних військових операцій

6. Яке з наведених тверджень є правильним?

- А) ОБСЄ має міжнародно-правовий статус
- В) ОБСЄ є військовою організацією
- С) ОБСЄ займається питаннями безпеки, прав людини та економічної стабільності
- Д) ОБСЄ є частиною НАТО

7. Яка мета ОБСЄ у сфері економіки?

- А) Регулювання економічних санкцій
- В) Контроль за цінами на енергоресурси
- С) Поглиблення співробітництва між державами-учасницями для розвитку ринкової економіки
- Д) Управління фінансовою діяльністю міжнародних банків

8. Що входить до діяльності ОБСЄ у сфері безпеки?

- А) Координація військових операцій НАТО
- В) Контроль над озброєнням, роззброєння та зміцнення довіри

- С) Регулювання імміграційної політики ЄС
- Д) Надання військової допомоги країнам Європи

9. Яка функція ОБСЄ у сфері конфліктів?

- А) Організація військових дій для врегулювання конфліктів
- В) Сприяння мирному врегулюванню конфліктів і підтримка миру
- С) Фінансування військових місій ООН
- Д) Захист прав урядів держав у військових конфліктах

10. Як ОБСЄ впливає на права людини?

- А) Захищає права людини та основні свободи
- В) Контролює діяльність правозахисних організацій
- С) Обмежує права людини в умовах кризи
- Д) Визначає закони для країн-членів

Завдання 1: Встановіть відповідність між цілями ОБСЄ та їхніми напрямками.

Ціль ОБСЄ	Напрямок діяльності
Підвищення безпеки	А) Контроль над озброєнням і роззброєння
Захист прав людини	В) Моніторинг виборів, свобода слова
Розвиток ринкової економіки	С) Економічне співробітництво між державами-учасниками
Вирішення конфліктів	Д) Мирне врегулювання кризових ситуацій

Завдання 2: Встановіть відповідність між діяльністю ОБСЄ та її впливом.

Діяльність ОБСЄ	Вплив
Контроль над озброєнням	А) Зменшення військової загрози в регіоні
Моніторинг виборів	В) Підтримка демократії та прозорості виборів

Діяльність ОБСЄ	Вплив
Роззброєння	С) Зниження рівня конфліктності між країнами
Економічне співробітництво	Д) Розвиток ринкової економіки

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНОГО ДОГОВОРУ (НАТО)

1. Коли було підписано Північноатлантичний договір, який заснував НАТО?

- А) 24 жовтня 1945 р.
- В) 4 квітня 1949 р.
- С) 6 липня 1990 р.
- Д) 8 листопада 1991 р.

2. Яка основна мета НАТО?

- А) Контроль над світовими фінансами
- В) Забезпечення стабільності та добробуту в Північноатлантичному регіоні
- С) Політичний вплив у Південній Америці
- Д) Регулювання внутрішньої політики країн-членів

3. Що передбачає стаття 5 Північноатлантичного договору?

- А) Відкриття членства для всіх країн світу
- В) Зобов'язання членів надавати взаємну оборонну допомогу у випадку збройного нападу на одного з них
- С) Вимогу членів НАТО вирішувати всі конфлікти мирним шляхом
- Д) Надання фінансової допомоги країнам, що розвиваються

4. Що має зробити НАТО у випадку збройного нападу на одного зі своїх членів?

- A) Надіслати прохання до Ради Безпеки ООН про втручання
- B) Надати допомогу, яку визнає необхідною, включаючи застосування збройної сили
- C) Очікувати рішення Європейського Союзу
- D) Відправити миротворців без використання зброї

5. Як НАТО співпрацює з ООН у питаннях безпеки?

- A) Має право ухвалювати рішення без консультацій з ООН
- B) Сповідіає Раді Безпеки ООН про будь-який збройний напад і всі заходи, вжиті внаслідок нього
- C) Отримує військову підтримку від ООН
- D) Підпорядковується Генеральній Асамблеї ООН

6. Що сталося з НАТО після розпуску Організації Варшавського договору?

- A) Воно припинило своє існування
- B) Було прийнято нову концепцію стратегічного розвитку
- C) Членами НАТО стали всі країни Східної Європи
- D) НАТО об'єдналося з ООН

7. Який документ НАТО прийняло 6 липня 1990 року?

- A) Лондонську декларацію «Північноатлантичний альянс у процесі змін»
- B) Декларацію про мирне співіснування
- C) Паризький договір про роззброєння
- D) Брюссельську угоду про військове співробітництво

8. Яка програма НАТО була оголошена у 1994 році?

- A) «Партнерство в ім'я миру»
- B) «Глобальна безпека»
- C) «Європейське співробітництво»
- D) «Військовий союз»

9. Що передбачає Нова стратегічна концепція НАТО, прийнята в 1991 році?

- A) Вихід НАТО зі складу ООН
- B) Розширення співробітництва з країнами Центральної та Східної Європи
- C) Заборону військових операцій НАТО за межами Європи
- D) Відмову від військової допомоги країнам-членам

10. Що з наведеного не входить до принципів діяльності НАТО?

- A) Вирішення міжнародних спорів мирними засобами
- B) Участь у військових конфліктах без рішення Ради Безпеки ООН
- C) Сприяння дружнім відносинам між державами
- D) Забезпечення колективної безпеки

Завдання 1: Встановіть відповідність між ключовими подіями та їхніми датами.

Подія	Дата
Підписання Північноатлантичного договору	A) 4 квітня 1949 р.
Набуття чинності договору НАТО	B) 24 серпня 1949 р.
Прийняття Лондонської декларації	C) 6 липня 1990 р.
Прийняття програми «Партнерство в ім'я миру»	D) 1994 р.

Завдання 2: Встановіть відповідність між основними принципами НАТО та їхніми характеристиками.

Принцип НАТО	Характеристика
Колективна безпека	A) Напад на одного члена НАТО вважається нападом на всіх
Мирне вирішення конфліктів	B) Держави-члени зобов'язані уникати застосування сили без необхідності
Співпраця з ООН	C) НАТО зобов'язане інформувати Раду Безпеки ООН про свої дії
Розвиток партнерства	D) Розширення співробітництва з країнами Східної Європи

РАДА ЄВРОПИ

1. Коли була заснована Рада Європи?

- A) 5 травня 1949 р.
- B) 26 червня 1945 р.
- C) 4 квітня 1949 р.
- D) 7 травня 1999 р.

2. Яка основна мета Ради Європи відповідно до її Статуту?

- A) Врегулювання військових конфліктів між європейськими державами
- B) Досягнення більшої єдності між державами-членами у захисті ідеалів демократії, прав людини та верховенства права
- C) Контроль над економікою європейських держав
- D) Захист військової незалежності країн Європи

3. Скільки держав є членами Ради Європи?

- A) 27
- B) 35
- C) 45
- D) 50

4. Що не входить до компетенції Ради Європи?

- A) Захист прав людини
- B) Сприяння розвитку демократії
- C) Вирішення питань національної оборони
- D) Правові реформи

5. Який документ РЄ було прийнято 7 травня 1999 року?

- A) Європейська конвенція з прав людини
- B) Будапештська декларація
- C) Лондонська декларація
- D) Брюссельська угода

6. Який орган Ради Європи відповідає за реалізацію її рішень?

- A) Парламентська асамблея
- B) Комітет міністрів
- C) Європейський суд з прав людини

D) Конгрес місцевих і регіональних влад

7. **Яка структура забезпечує діяльність Ради Європи?**

A) Європейська комісія

B) Європейська рада

C) Секретаріат Ради Європи

D) Міжнародний Суд

8. **Який орган Ради Європи відіграє ключову роль у сфері захисту прав людини?**

A) Комітет міністрів

B) Європейський суд з прав людини

C) Парламентська асамблея

D) Генеральний секретар

9. **Як часто Комітет міністрів РЄ збирається на рівні міністрів закордонних справ?**

A) Щороку

B) Раз на два роки

C) Два рази на рік

D) Раз на п'ять років

10. **Скільки представників має Україна в Парламентській асамблеї Ради Європи?**

A) 6

B) 12

C) 18

D) 24

Завдання 1: Встановіть відповідність між основними подіями та їхніми датами.

Подія	Дата
Заснування Ради Європи	A) 5 травня 1949 р.
Прийняття Будапештської декларації	B) 7 травня 1999 р.
Заснування Європейського суду з прав людини	C) 1959 р.
Приєднання України до Ради Європи	D) 9 листопада 1995 р.

Завдання 2: Встановіть відповідність між органами Ради Європи та їхніми функціями.

Орган Ради Європи	Функція
Комітет міністрів	А) Вищий орган, який ухвалює рішення та контролює їх виконання
Парламентська асамблея	В) Дорадчий орган, що розглядає важливі політичні питання
Європейський суд з прав людини	С) Захист прав людини, розгляд скарг проти держав
Секретаріат Ради Європи	Д) Адміністративне забезпечення роботи організації

ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ГАЛУЗІ ПРАВ ЛЮДИНИ

1. Коли принцип поваги прав людини був закріплений у міжнародному праві?

- А) 1948 р.
- В) 1966 р.
- С) 1945 р.
- Д) 1950 р.

2. Який документ ООН став основою міжнародних стандартів у сфері прав людини?

- А) Європейська конвенція з прав людини
- В) Загальна декларація прав людини
- С) Хартія основних прав ЄС
- Д) Пакт про громадянські та політичні права

3. Який міжнародний договір має зобов'язуючий характер у сфері прав людини?

- А) Загальна декларація прав людини
- В) Декларація прав дитини
- С) Міжнародний пакт про громадянські та політичні права

D) Декларація про ліквідацію дискримінації

4. Який орган ООН займається розробкою міжнародних документів у сфері прав людини?

A) Міжнародний валютний фонд

B) Міжнародний суд ООН

C) Комітет з прав людини

D) Всесвітня організація охорони здоров'я

5. Коли була прийнята Загальна декларація прав людини?

A) 1945 р.

B) 1948 р.

C) 1966 р.

D) 1950 р.

6. Який документ спрямований на боротьбу з расовою дискримінацією?

A) Конвенція про права дитини

B) Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації

C) Європейська соціальна хартія

D) Декларація прав корінних народів

7. Яка з цих конвенцій стосується захисту прав жінок?

A) Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок

B) Конвенція про права дитини

C) Європейська конвенція з прав людини

D) Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права

8. Який міжнародний документ встановлює права та свободи дитини?

A) Конвенція про права дитини

B) Європейська конвенція з прав людини

C) Декларація про ліквідацію всіх форм дискримінації

D) Хартія основних прав Європейського Союзу

9. Який регіональний міжнародний документ регулює права людини в Європі?

A) Європейська конвенція з прав людини

- В) Міжнародний пакт про громадянські та політичні права
 С) Декларація прав корінних народів
 Д) Африканська хартія прав людини

10. Коли Україна приєдналася до Європейської конвенції з прав людини?

- А) 1991 р.
 В) 1995 р.
 С) 1996 р.
 Д) 1999 р.

Завдання 1: Встановіть відповідність між документами та їхніми датами прийняття.

Документ	Дата прийняття
Загальна декларація прав людини	А) 1948 р.
Міжнародний пакт про громадянські та політичні права	В) 1966 р.
Конвенція про права дитини	С) 1989 р.
Європейська конвенція з прав людини	Д) 1950 р.

Завдання 2: Встановіть відповідність між міжнародними організаціями та їхніми функціями у сфері прав людини.

Міжнародна організація	Функція
ООН	А) Розробка та прийняття міжнародних стандартів у сфері прав людини
Європейський суд з прав людини	В) Захист прав людини на основі Європейської конвенції
ЮНЕСКО	С) Сприяння освіті, культурі та науковим дослідженням
МОП (Міжнародна)	Д) Захист прав працівників на міжнародному рівні

Міжнародна організація	Функція
організація праці)	

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС БІЖЕНЦІВ

1. Який документ уперше закріпив міжнародно-правове визначення статусу біженців?

- A) Загальна декларація прав людини
- B) Конвенція про статус біженців 1951 року
- C) Пакт про громадянські та політичні права
- D) Європейська конвенція з прав людини

2. Коли був прийнятий Протокол, що стосується статусу біженців?

- A) 1945 р.
- B) 1951 р.
- C) 1967 р.
- D) 1989 р.

3. Яка міжнародна організація відповідає за захист прав біженців?

- A) Міжнародний комітет Червоного Хреста
- B) ЮНЕСКО
- C) Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ)
- D) Всесвітня організація охорони здоров'я

4. Що відрізняє біженців від економічних мігрантів?

- A) Наявність документів про міграцію
- B) Причина вимушеного покидання країни (переслідування, війна)
- C) Намір повернутися до своєї країни через певний час
- D) Рівень освіти та соціальний статус

5. Який документ визначає права біженців у межах Африканського континенту?

- A) Картахенська декларація про біженців
- B) Конвенція ОАЄ 1969 року
- C) Шенгенська угода

D) Дублінська конвенція

6. Який із цих документів НЕ регулює статус біженців?

A) Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни

B) Декларація ООН про територіальний притулок

C) Конвенція про статус апатридів

D) Хартія основних прав Європейського Союзу

7. Яка організація була попередницею УВКБ ООН у питаннях захисту біженців?

A) Ліга Націй

B) Міжнародна організація у справах біженців

C) Міжнародний суд ООН

D) Офіс з прав людини ООН

8. Який статус мають особи, які вимушено покинули певний регіон країни, але не перетнули її кордон?

A) Біженці

B) Політичні мігранти

C) Вимушені переселенці (внутрішньо переміщені особи)

D) Апатриди

9. Яка з перелічених угод є частиною європейської системи регулювання статусу біженців?

A) Дублінська конвенція 1990 року

B) Всесвітня конвенція про авторське право

C) Конвенція про права дитини

D) Женевська конвенція 1949 року

10. Який закон визначає статус біженців в Україні?

A) Конституція України

B) Закон України «Про біженців» 1993 року

C) Закон «Про громадянство України»

D) Закон «Про імміграцію»

Завдання 1: Встановіть відповідність між міжнародними документами та їхніми датами прийняття.

Документ	Дата прийняття
----------	----------------

Документ	Дата прийняття
Конвенція про статус біженців	A) 1951 р.
Протокол, що стосується статусу біженців	B) 1967 р.
Конвенція ОАЄ про біженців в Африці	C) 1969 р.
Картахенська декларація про біженців	D) 1984 р.

Завдання 2: Встановіть відповідність між міжнародними організаціями та їхніми функціями у сфері захисту біженців.

Міжнародна організація	Функція
УВКБ ООН	A) Надання статусу біженця, захист їхніх прав
Європейська рада з питань біженців	B) Координація дій країн ЄС щодо біженців
Міжнародний комітет Червоного Хреста	C) Гуманітарна допомога біженцям у зонах конфліктів
ОАЄ	D) Регулювання проблем біженців у Африці

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

1. Яка міжнародна організація займається всебічним розглядом проблем у сфері прав людини?

A) НАТО

B) ООН

C) ЄС

D) ЮНЕСКО

2. Як називаються механізми захисту прав людини, що ґрунтуються на загальній згоді учасників?

- A) Неконсенсусні
- B) Консенсусні
- C) Арбітражні
- D) Контрольні

3. Який орган ООН займається розглядом питань у сфері прав людини та підготовкою проектів резолюцій?

- A) Радбез ООН
- B) Комісія з прав людини
- C) Міжнародний суд ООН
- D) Міжнародний валютний фонд

4. Який документ визначив необхідність створення посади Верховного комісара ООН з прав людини?

- A) Загальна декларація прав людини
- B) Віденська декларація 1993 року
- C) Конвенція про права дитини
- D) Європейська конвенція з прав людини

5. Які види міжнародних механізмів захисту прав людини виділяють за способом збору інформації?

- A) Розгляд доповідей держав, розгляд скарг, вивчення ситуацій
- B) Судовий процес, арбітраж, примирення
- C) Економічний аналіз, військовий контроль, соціальні ініціативи
- D) Консультації, миротворчі місії, санкції

6. Який орган ООН складається з 53 держав-членів і займається питаннями прав людини?

- A) Генеральна Асамблея
- B) Рада Безпеки
- C) Комісія з прав людини
- D) ЕКОСОП

7. Який орган ООН приймає остаточні резолюції з прав людини та схвалює договори?

- A) Комісія з прав людини
- B) Генеральна Асамблея ООН

С) ЕКОСОР

Д) Центр з прав людини

8. Яка структура ООН координує діяльність щодо дотримання прав жінок?

А) Комісія ООН з положення жінок

В) ЮНЕСКО

С) ВООЗ

Д) Радбез ООН

9. Яке з наведених тверджень є правильним?

А) Комісія з прав людини ООН має судові повноваження

В) Верховний комісар ООН з прав людини займається лише економічними правами

С) ЕКОСОР має дорадчу функцію в питаннях прав людини

Д) Всі держави автоматично входять до складу Комісії з прав людини

10. Що відрізняє неконсенсусні міжнародні механізми захисту прав людини від консенсусних?

А) Вони приймаються на основі загальної згоди

В) Вони створюються без обов'язкової згоди всіх держав

С) Вони діють лише в Європі

Д) Вони базуються лише на економічних санкціях

Завдання 1: Встановіть відповідність між міжнародними організаціями та їхніми функціями у сфері прав людини.

Міжнародна організація	Функція
ООН	А) Всебічний розгляд питань прав людини
ЕКОСОР	В) Підготовка проектів резолюцій у сфері прав людини
Комісія з прав людини	С) Контроль за виконанням міжнародних стандартів
Верховний комісар ООН з прав людини	Д) Моніторинг ситуацій та сприяння правозахисту

Завдання 2: Встановіть відповідність між видами міжнародних механізмів контролю за правами людини та їхніми характеристиками.

Механізм контролю	Характеристика
Розгляд доповідей держав	А) Аналіз виконання зобов'язань щодо прав людини
Розгляд міждержавних претензій	В) Держави подають претензії одна до одної
Розгляд скарг окремих осіб	С) Окремі особи або групи звертаються до міжнародних органів
Вивчення ситуацій	Д) Моніторинг порушень без подання формальної скарги

ЗНАЧЕННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ, ЦІЛІ, ПРИНЦИПИ, ПОНЯТТЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

1. Що таке міжнародно-правова відповідальність?
 - А) Юридичний обов'язок ліквідувати наслідки правопорушення
 - В) Право держави на застосування сили
 - С) Механізм врегулювання спорів у національному праві
 - Д) Дипломатичне врегулювання конфліктів
2. Який із суб'єктів міжнародного права може бути притягнутий до міжнародно-правової відповідальності?
 - А) Фізична особа
 - В) Держава
 - С) Міжнародні організації
 - Д) Приватні компанії
3. Яка форма відповідальності передбачає відновлення порушеного правового стану?
 - А) Матеріальна компенсація
 - В) Реституція
 - С) Репарації

D) Санкції

4. Що означає принцип повної відповідальності держави?

A) Держава відповідає тільки за свої міжнародні угоди

B) Держава відповідає за дії своїх органів незалежно від того, діяли вони в межах своїх повноважень чи ні

C) Відповідальність обмежується тільки територією держави

D) Відповідальність можлива лише за згодою міжнародного суду

5. Які наслідки може мати міжнародно-правова відповідальність?

A) Усунення шкоди

B) Застосування санкцій

C) Репарації

D) Усі вищезазначені варіанти

6. Яке з наведених правопорушень може спричинити міжнародно-правову відповідальність держави?

A) Порушення національного кримінального законодавства

B) Відмова держави виконувати міжнародні зобов'язання

C) Зміна уряду

D) Проведення дипломатичних переговорів

Завдання 1: Встановіть відповідність між поняттями та їх визначеннями.

Поняття	Визначення
Реституція	A) Відновлення ситуації, що існувала до правопорушення
Репарації	B) Матеріальне відшкодування шкоди постраждалій державі
Санкції	C) Примусові заходи, спрямовані на правопорушника
Суб'єкти відповідальності	D) Держави, що порушили міжнародні зобов'язання

Завдання 2: Встановіть відповідність між типами відповідальності та їх характеристиками.

Тип відповідальності	Характеристика
Матеріальна відповідальність	А) Включає виплату компенсацій або надання матеріальних благ
Політична відповідальність	В) Може виражатися у формі вибачень, засудження або перегляду політики
Колективна відповідальність	С) Покладається на групу держав у зв'язку з їхніми діями

ОЗНАКИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

1. Які підстави міжнародно-правової відповідальності виокремлюють?

- А) Юридичні, фактичні, процесуальні
- В) Політичні, економічні, культурні
- С) Адміністративні, кримінальні, цивільні
- Д) Судові, конституційні, арбітражні

2. Що є юридичною підставою міжнародно-правової відповідальності?

- А) Міжнародний договір
- В) Факт порушення міжнародного зобов'язання
- С) Національні закони держави
- Д) Висновок міжнародної експертної комісії

3. Який документ ООН визначає юридичну відповідальність держав за рішення Ради Безпеки?

- А) Декларація про принципи міжнародного права
- В) Статут ООН
- С) Кодекс міжнародного права
- Д) Конвенція про міжнародну відповідальність

4. Що є фактичною підставою міжнародно-правової відповідальності?

- А) Рішення міжнародного суду
- В) Наявність міжнародного договору

- С) Порушення міжнародного зобов'язання
- Д) Ратифікація угоди

5. Які існують види міжнародно-правової відповідальності?

- А) Адміністративна та цивільна
- В) Кримінальна та конституційна
- С) За правомірні та неправомірні дії
- Д) Політична та економічна

6. Що є процесуальною підставою міжнародно-правової відповідальності?

- А) Дії посадових осіб держави
- В) Порядок розгляду справ про правопорушення
- С) Висновки національних судів
- Д) Заява представника держави в міжнародній організації

7. Яке значення має міжнародно-правова відповідальність?

- А) Визначає систему судоустрою
- В) Забезпечує дотримання міжнародного права
- С) Регулює економічні санкції
- Д) Встановлює дипломатичні відносини

8. Який міжнародний документ визначає агресивну війну як злочин проти миру?

- А) Статут ООН
- В) Декларація про принципи міжнародного права (1970 р.)
- С) Гаазька конвенція
- Д) Конвенція про боротьбу з геноцидом

9. Які джерела можуть містити юридичні підстави відповідальності держав?

- А) Лише міжнародні договори
- В) Лише національне законодавство
- С) Міжнародні договори, резолюції міжнародних організацій, рішення судів
- Д) Лише Конституція держави

Завдання 1: Встановіть відповідність між категоріями міжнародно-правової відповідальності.

Категорія	Опис
Юридичні підстави	Міжнародний договір, резолюції ООН, рішення міжнародних судів
Фактичні підстави	Порушення міжнародних зобов'язань
Процесуальні підстави	Порядок розгляду правопорушень

Завдання 2: Встановіть відповідність між поняттями та їх визначеннями.

Поняття	Визначення
Абсолютна відповідальність	Відшкодування шкоди за дії, що не порушують міжнародного права, але передбачені договором
Відповідальність за неправомірні дії	Відшкодування шкоди за порушення міжнародно-правового зобов'язання
Резолюція ООН	Юридично обов'язковий документ для держав-членів ООН

1. Що є основою міжнародно-правової відповідальності?
 - А) Наявність міжнародного договору
 - Б) Відсутність порушень у міжнародному праві
 - В) Порушення міжнародного зобов'язання
 - Г) Наявність національного законодавства
2. Які основні цілі міжнародно-правової відповідальності?
 - А) Покарання держави
 - Б) Ліквідація шкоди та відновлення порушеного правопорядку
 - В) Позбавлення держави суверенітету
 - Г) Встановлення нових міжнародних норм
3. Які принципи міжнародно-правової відповідальності?
 - А) Незалежність та самостійність держав
 - Б) Відповідальність лише фізичних осіб

- В) Незастосування міжнародних санкцій
 Г) Відповідальність за міжнародно-правові порушення
4. Що є юридичними підставами міжнародно-правової відповідальності?
- А) Внутрішнє законодавство держав
 Б) Рішення міжнародних судів, договори та резолюції міжнародних організацій
 В) Політичні рішення урядів
 Г) Особисте бажання держави
5. Яке з наведених положень є фактичною підставою міжнародно-правової відповідальності?
- А) Існування міжнародного договору
 Б) Порушення міжнародного зобов'язання
 В) Розвиток міжнародного співробітництва
 Г) Прийняття внутрішнього закону держави
6. Які основні ознаки міжнародного правопорушення?
- А) Політична зацікавленість
 Б) Міжнародна суспільна небезпека, протиправність, карність
 В) Внутрішні суперечки держав
 Г) Визнання державою власної відповідальності
7. Які основні види міжнародних правопорушень?
- А) Цивільні та адміністративні
 Б) Політичні та економічні
 В) Міжнародні злочини та делікти
 Г) Торговельні та податкові

Завдання 1: Встановіть відповідність між видами міжнародної відповідальності та їх характеристиками

Види відповідальності	Характеристика
Політична відповідальність	А) Пов'язана з міжнародними санкціями
Матеріальна відповідальність	Б) Обов'язок компенсувати заподіяну шкоду

Види відповідальності	Характеристика
Кримінальна відповідальність	В) Передбачає покарання за міжнародні злочини

Завдання 2: Встановіть відповідність між термінами та їх визначеннями

Поняття	Визначення
Санкції	А) Примусові заходи, що застосовуються до правопорушника
Репресалії	Б) Відповідні примусові заходи у відповідь на порушення
Реторсії	В) Обмеження, що не є відповіддю на правопорушення

8. Які види міжнародних санкцій існують?

- А) Лише економічні санкції
- Б) Економічні, політичні, військові
- В) Відмова держави від міжнародного співробітництва
- Г) Встановлення нових державних кордонів

9. Що таке ембарго?

- А) Заборона на імпорт та експорт товарів
- Б) Зниження митних ставок
- В) Збільшення квот на імпорт
- Г) Встановлення дипломатичних відносин

Завдання 3: Визначте правильну відповідь (Так/Ні)

1. Міжнародно-правова відповідальність застосовується лише до фізичних осіб. **(Ні)**

2. Основною підставою відповідальності є порушення міжнародного зобов'язання. **(Так)**

3. Санкції можуть бути як економічного, так і військового характеру. **(Так)**

ОБСТАВИНИ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ. ВИДИ ТА ФОРМИ МІЖНАРОДНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВ

1. Які види міжнародно-правової відповідальності існують?

- а) Кримінальна та адміністративна
- б) Політична та матеріальна
- в) Цивільна та договірна
- г) Дисциплінарна та моральна

2. Якою є основна мета політичної відповідальності держави?

- а) Виплата матеріальних компенсацій
- б) Відновлення порушених міжнародних прав
- в) Усунення політичного керівництва
- г) Передача території іншій державі

3. Що означає термін "сатисфакція" в контексті міжнародного права?

- а) Виплата грошових коштів потерпілій стороні
- б) Відновлення статусу-кво
- в) Надання морального або символічного відшкодування
- г) Примусове обмеження суверенітету держави

4. Яка форма матеріальної відповідальності передбачає повернення неправомірно захопленого майна?

- а) Реституція
- б) Репарація
- в) Субституція
- г) Компенсація

5. Яке твердження є правильним щодо репарацій?

- а) Репарації є формою політичної відповідальності
- б) Репарації можуть виплачуватися як у грошовій, так і в натуральній формі
- в) Репарації завжди виплачуються в натуральній формі
- г) Репарації є синонімом реституції

6. Що означає термін "ресторація" у міжнародному праві?

- а) Відновлення статусу-кво

- б) Сплата грошової компенсації
- в) Визнання міжнародної відповідальності держави
- г) Визнання неправомірності дій

7. Які обставини можуть виключати міжнародно-правову відповідальність держави?

- а) Згода держави
- б) Стан необхідності
- в) Форс-мажор
- г) Усі вищезазначені

8. Яка форма політичної відповідальності пов'язана з обмеженням суверенітету держави?

- а) Реституція
- б) Ресторація
- в) Виключення з міжнародних організацій
- г) Субституція

9. Що з наведеного є прикладом сатисфакції?

- а) Виплата репарацій
- б) Вибачення держави
- в) Виконання міжнародного договору
- г) Повернення захопленої території

10. Який міжнародний документ закріплює принцип неприпустимості використання контрибуцій?

- а) Версальський договір 1919 року
- б) Гаазька конвенція 1907 року
- в) Женевська конвенція 1949 року
- г) Віденська конвенція 1969 року

Поняття	Визначення
Сатисфакція	А) Відшкодування моральної шкоди, наприклад, через вибачення або офіційні заяви
Реституція	Б) Повернення неправомірно захопленого майна
Репарації	В) Виплата компенсацій у грошовій або натуральній формі

Поняття	Визначення
Форс-мажор	Г) Обставини, що виключають відповідальність держави

БЛОК КЕЙСІВ

Ситуація:

Держави Асторія та Белландія мають тривалий територіальний спір щодо острова Міранда, який розташований між їхніми територіальними водами. Острів має стратегічне значення, оскільки навколо нього є великі поклади нафти та газу.

Обидві країни наводять історичні аргументи: Асторія стверджує, що острів був її колонією у XIX столітті, тоді як Белландія заявляє, що корінне населення острова завжди було частиною її культури.

У 2020 році Белландія почала будівництво військової бази на острові, що викликало обурення Асторії. У відповідь Асторія оголосила мобілізацію військових сил у регіоні. Міжнародна спільнота закликає до мирного вирішення конфлікту, але ситуація загострюється.

Запитання для обговорення:

Які механізми міжнародного права можуть бути використані для вирішення цього спору?

Чи може Асторія звернутися до Міжнародного суду ООН, і які докази їй потрібні?

Чи можуть дії Белландії вважатися порушенням міжнародного права?

Ситуація:

Під час збройного конфлікту між державами Централія та Вестландія уряд Централії санкціонував ракетний удар по столиці Вестландії. Внаслідок атаки загинули сотні цивільних, включаючи жінок і дітей. Удар виправдовувався тим, що місто використовувалося як база для військових операцій.

ООН та міжнародні організації засудили дії Централії,

заявивши, що вони можуть бути кваліфіковані як воєнний злочин. Уряд Вестландії звернувся до Міжнародного кримінального суду (МКС) з вимогою розслідувати справу та притягнути винних до відповідальності.

Запитання для обговорення:

Чи підпадає цей випадок під визначення воєнного злочину?

Які докази необхідні для розгляду справи у МКС?

Чи можуть окремі військові та політичні лідери Централії бути притягнуті до відповідальності?

Ситуація:

Компанія GreenCorp, зареєстрована в державі Лендрія, відкрила завод із виробництва хімікатів поблизу річки, що протікає через державу Марвія. Через витік токсичних відходів у воду тисячі мешканців Марвії отруїлися, а екосистема річки зазнала серйозних пошкоджень.

Уряд Марвії звернувся до міжнародних судових інстанцій, вимагаючи компенсації за екологічні збитки. GreenCorp заявляє, що діяла в межах національного законодавства Лендрії, і відмовляється виплачувати компенсацію.

Запитання для обговорення:

Чи має Лендрія міжнародно-правову відповідальність за дії своєї компанії?

Які механізми можуть бути використані для вирішення конфлікту?

Які санкції можуть бути накладені на GreenCorp?

Ситуація:

Держава Технократія почала використовувати бойових роботів, керованих штучним інтелектом, у війні проти держави Зенонія. Роботи самостійно приймали рішення про відкриття вогню, що призвело до загибелі великої кількості цивільного населення.

Міжнародна спільнота засудила використання

автономної зброї, заявляючи, що вона не відповідає принципам міжнародного гуманітарного права. ООН розглядає можливість заборони таких технологій.

Запитання для обговорення:

Чи може використання автономних бойових систем бути заборонене міжнародним правом?

Хто несе відповідальність за воєнні злочини, скоєні бойовими роботами?

Які механізми міжнародного права можуть обмежити використання таких технологій?

Ситуація:

Посол країни Республіка Аргонія, який перебуває в країні Флорента, спричинив дорожньо-транспортну пригоду, у якій загинуло двоє місцевих громадян. Відповідно до поліцейського звіту, посол перебував у стані алкогольного сп'яніння.

Влада Флоренти вимагає його арешту та судового розгляду, проте уряд Аргонії заявляє, що посол користується дипломатичним імунітетом, тому не може бути притягнутий до кримінальної відповідальності. Водночас, сім'ї загиблих подали позов у місцевий суд, вимагаючи компенсації.

Флорента загрожує оголосити посла *persona non grata*, а міжнародна спільнота обговорює можливі наслідки цього інциденту.

Запитання для обговорення:

Чи має Флорента право заарештувати посла та судити його?

Чи може дипломатичний імунітет бути обмежений у цьому випадку?

Як Аргонія може вирішити ситуацію, щоб уникнути погіршення міжнародних відносин?

Ситуація:

Держава Океанія виявила, що рибальські судна з

держави Наварія незаконно виловлюють рибу у її виключній економічній зоні (ВЕЗ). Океанія заарештувала кілька таких суден, конфіскувала їхні улови та оштрафувала власників.

Уряд Наварії вимагає негайного звільнення суден і компенсації за збитки, стверджуючи, що їхні рибалки діяли відповідно до міжнародного права. ООН та міжнародні організації закликають до переговорів, щоб уникнути конфлікту.

Запитання для обговорення:

Чи має Океанія право арештовувати іноземні судна у своїй ВЕЗ?

Які правові механізми може використати Наварія для захисту своїх рибалок?

Як може бути вирішений цей конфлікт через міжнародні судові органи?

Ситуація:

Опозиційний лідер Джуліано Вест, громадянин країни Торландія, втік до держави Северія, після того як його звинуватили у державній зраді. Уряд Торландії вимагає екстрадиції Веста, заявляючи, що він організував незаконні протести та намагався повалити владу.

Натомість Северія надає йому політичний притулок, стверджуючи, що Вест є жертвою політичних переслідувань. У відповідь Торландія накладає торговельні санкції на Северію.

ООН та міжнародні правозахисні організації втручаються, закликаючи обидві країни вирішити конфлікт мирним шляхом.

Запитання для обговорення:

Чи зобов'язана Северія екстрадувати Джуліано Веста?

Чи може Торландія застосувати міжнародні санкції за відмову у видачі?

Які аргументи Северія може використати для обґрунтування рішення про надання притулку?

Ситуація:

Влада країни Нортландія заявила, що її енергетична система зазнала масованої хакерської атаки, яка призвела до збоїв у роботі електростанцій та тимчасового відключення електроенергії у столиці.

Розслідування показало, що атаку, ймовірно, здійснили хакери з країни Крайтонія, які могли діяти за підтримки її уряду. Нортландія вимагає офіційних пояснень і погрожує зверненням до Ради Безпеки ООН.

Крайтонія заперечує будь-яку причетність до кібернападу та звинувачує Нортландію в інформаційній війні.

Запитання для обговорення:

Чи може кібернапад вважатися актом збройної агресії?

Які механізми міжнародного права можна використати для розслідування цього випадку?

Чи може Нортландія застосувати право на самооборону відповідно до Статуту ООН?

Ситуація:

Держава Бравія, яка бере участь у збройному конфлікті, уклала контракт із приватною військовою компанією (ПВК) "BlackStorm", яка надає бойовиків для виконання військових операцій.

Правозахисні організації заявляють, що найманці "BlackStorm" порушують міжнародне гуманітарне право, здійснюючи напади на цивільне населення. Держави-сусіди засуджують використання ПВК та закликають ООН вжити заходів.

Запитання для обговорення:

Чи є використання ПВК порушенням міжнародного гуманітарного права?

Чи може ООН ввести санкції проти держави, яка використовує приватних військових?

Чи можна найманців "BlackStorm" притягнути до відповідальності за воєнні злочини?

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ:

1. Поняття, система та основні функції міжнародного права.
2. Джерела міжнародного права: міжнародні договори, звичаєве право, загальні принципи.
3. Взаємодія міжнародного та національного права: монізм та дуалізм.
4. Міжнародна правосуб'єктність: держави, міжнародні організації, фізичні особи.
5. Роль міжнародних судів у розвитку міжнародного права.
6. Проблема дотримання норм міжнародного права: механізми контролю та відповідальність.
7. Історія розвитку міжнародного права та сучасні тенденції.
8. Принцип суверенної рівності держав: теоретичні та практичні аспекти.
9. Принцип незастосування сили та загрози силою в міжнародних відносинах.
10. Принцип територіальної цілісності та непорушності кордонів.
11. Принцип невтручання у внутрішні справи держави.
12. Принцип мирного вирішення міжнародних спорів.
13. Право народів на самовизначення: історія та сучасні виклики.
14. Принцип міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем.
15. Принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань (*pacta sunt servanda*).
16. Поняття та види міжнародних договорів.
17. Укладання та набуття чинності міжнародних договорів.
18. Тлумачення міжнародних договорів: проблеми та підходи.
19. Припинення та призупинення дії міжнародних договорів.

20. Проблема державної наступності у міжнародних договорах.

21. Віденська конвенція про право міжнародних договорів (1969) та її значення.

22. Джерела міжнародного гуманітарного права: Женевські конвенції та додаткові протоколи.

23. Захист цивільного населення у збройних конфліктах.

24. Заборонені методи та засоби ведення війни.

25. Статус військовополонених у міжнародному гуманітарному праві.

26. Відповідальність за воєнні злочини: практика міжнародних трибуналів.

27. Роль Червоного Хреста у захисті жертв війни.

28. Основні міжнародні злочини: геноцид, воєнні злочини, злочини проти людяності.

29. Римський статут Міжнародного кримінального суду (1998).

30. Юрисдикція Міжнародного кримінального суду та його діяльність.

31. Прецеденти міжнародних трибуналів: Нюрнберг, Токіо, Югославія, Руанда.

32. Проблеми притягнення до відповідальності лідерів держав за міжнародні злочини.

33. Загальна декларація прав людини (1948) та її роль у сучасному світі.

34. Міжнародні пакти про права людини (1966): громадянські, політичні, соціальні, економічні права.

35. Європейська конвенція з прав людини та діяльність ЄСПЛ.

36. Проблема смертної кари у міжнародному праві прав людини.

37. Захист прав біженців у міжнародному праві.

38. Захист прав національних меншин та корінних народів.

39. Світова організація торгівлі (СОТ): основи діяльності та основні угоди.

40. Захист прав інвесторів у міжнародному економічному праві.

41. Міжнародні фінансові інституції: МВФ, Світовий банк.

42. Юрисдикція міжнародного економічного арбітражу.

43. Проблеми міжнародного податкового права та уникнення подвійного оподаткування.

44. ООН як головна міжнародна організація: структура та функції.

45. Міжнародний Суд ООН та його юрисдикція.

46. НАТО та ОБСЄ: правовий статус та діяльність.

47. Рада Європи та її роль у захисті прав людини.

48. Африканський Союз та його міжнародно-правове значення.

49. Паризька угода 2015 року та боротьба зі змінами клімату.

50. Юридичні аспекти охорони Світового океану та Антарктики.

ЗАПИТАННЯ, ВИНЕСЕНІ НА ІСПИТ

1. Основи міжнародного права
2. Поняття, предмет і система міжнародного права.
3. Відмінність міжнародного права від національного.
4. Джерела міжнародного права: міжнародні договори, звичаєве право, загальні принципи права, судові рішення, доктрина.
5. Суб'єкти міжнародного права: держави, міжнародні організації, транснаціональні корпорації, фізичні особи.
6. Принципи міжнародного права
7. Суверенна рівність держав.
8. Незастосування сили або загрози силою.
9. Невтручання у внутрішні справи.
10. Право народів на самовизначення.
11. Дотримання міжнародних договорів (*pacta sunt servanda*).
12. Мирне вирішення міжнародних спорів.
13. Право міжнародних договорів
14. Поняття та ознаки міжнародних договорів
15. Види міжнародних договорів
16. Укладання, дія, припинення міжнародних договорів.
17. Віденська конвенція про право міжнародних договорів (1969).
18. Юридична сила міжнародних договорів у внутрішньому праві держав.
19. Міжнародне гуманітарне право
20. Поняття і основні джерела МГП.
21. Женевські конвенції 1949 року та додаткові протоколи.
22. Захист цивільного населення та військовополонених під час збройних конфліктів.
23. Заборонені методи та засоби ведення війни.
24. Міжнародне кримінальне право
25. Основні міжнародні злочини: геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини, злочин агресії.
26. Міжнародні кримінальні трибунали (Нюрнберзький, Токійський, Гаазький трибунали).

27. Міжнародний кримінальний суд (Римський статут, 1998).
28. Міжнародне право прав людини
29. Загальна декларація прав людини (1948).
30. Міжнародні пакти про громадянські, політичні, економічні, соціальні і культурні права (1966).
31. Європейська конвенція з прав людини (1950).
32. ООН та її роль у захисті прав людини (Рада ООН з прав людини, УВКПЛ).
33. Роль ЄСПЛ у захисті прав людини.
34. Право міжнародних організацій
35. ООН: структура, органи, функції.
36. Міжнародний Суд ООН.
37. Рада Безпеки ООН та її рішення.
38. Регіональні міжнародні організації: ЄС, НАТО, ОБСЄ, Африканський Союз.
39. Дипломатичне та консульське право
40. Поняття та джерела дипломатичного права.
41. Віденська конвенція про дипломатичні зносини (1961).
42. Дипломатичні імунітети та привілеї.
43. Функції дипломатичних представництв.
44. Міжнародне морське право
45. Конвенція ООН з морського права (1982).
46. Територіальні води, виключна економічна зона, континентальний шельф.
47. Права та обов'язки держав щодо використання Світового океану.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативні акти:

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118.
2. Віденська конвенція про правонаступництво держав стосовно договорів від 23 серпня 1978 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_185.
3. Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_157.
4. Гаазька конвенція про мирне вирішення міжнародних зіткнень від 5 жовтня 1907 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_938.
5. Гаазькі конвенції про закони та звичаї сухопутної війни, про бомбардування морськими силами під час війни, про права і обов'язки нейтральних держав і осіб у випадку морської війни і ін., (1899 і 1907 pp.). URL: <http://www.rada.gov.ua>.
6. Декларація про запобігання та усунення спорів і ситуацій, які можуть загрожувати міжнародному миру і безпеці 1988 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_573.
7. Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин (резолюція ГА ООН резолюцією 47/135). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_318#Text.
8. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН, 1970 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_569.
9. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text
10. Женевські конвенції про захист жертв війни (1949 р.) з Протоколами від 1977 р. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
11. Заключний акт НБСЄ 1975 р. URL: http://zakon.nau.ua/doc/?code=994_055.

12. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>

13. Конвенція ООН з морського права 1982 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_057.

14. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/cedaw.shtml.

15. Конвенція ООН про статус біженців 1951 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_011.

16. Конвенція про заборону чи обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, котрі можуть нанести надмірні ушкодження і мають не вибіркову дію 1981 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_266.

17. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

18. Конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text.

19. Конвенція про права дитини 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.

20. Конвенція про статус апатридів 1954 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_232#Text

21. Манільська декларація про мирне вирішення міжнародних спорів 1982 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_568#Text

22. Міжнародна конвенція про захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей 1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_203#Text

23. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

24. Міжнародний пакт про економічні, соціальні й

культурні права 1966 р. URL:
http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

25. Проект кодексу злочинів проти миру та безпеки людства. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_710/sp:max10.

26. Статут Міжнародного кримінального суду 1998 р. URL:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_588 Статут ООН 1945 р.
URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

27. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_086.

ІНШЕ

1. European Convention on Human Rights, Rules of Court. 28 March 2024. Registry of the Court. Strasbourg, 2024. URL:

https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/rules_court_eng

2. Актуальні проблеми міжнародного публічного права (з модулем «Захист прав ЄСПЛ»): навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня; галузь знань - 08 «Право», спеціальність - 081 «Право»/ Укл.: Волощук О.Т., Цуркан-Сайфуліна Ю.В., Біленець Д.А., Попович О.В. Чернівці, 2024. 202 с.

3. Антонович М. Міжнародне публічне право: підруч. для студ. закладів вищої освіти. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 516 с.

4. Бабик М. Щодо визначення міжнародно-правового статусу невизнаних держав у сучасному світі. *The IV International Scientific and Practical Conference «The latest implementation of technologies in education»*. 2022, November 21–23, Munich, Germany. P. 149–153.

5. Бехруз Х.Н. Становлення норм про правонаступництво міжнародних організацій щодо міжнародної відповідальності. *Держава та регіони*. 2021. № 1 (79). С. 294–300.

6. Богів Я., Шардакова А. Майбутнє міжнародного права: інтеграція сучасних технологій, гібридні підходи та створення

нових нормативних рамок для глобального співтовариства. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія: «Юридичні наук». № 3 (39). 2023. С. 243-249.

7. Бялий Г.А. До проблеми визначення міжнародно-правової відповідальності в міжнародному публічному праві. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2024. С. 687-691. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/03/123.pdf>

8. Вареник О. Міжнародна соціальна безпека в умовах військової агресії: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 272 с.

9. Вербицька К. Взаємодія міжнародного права з національною правовою системою України. *Державотворення та правотворення в контексті євроінтеграції: збірник тез доповідей учасників учасників VIII Всеукраїнського круглого столу* (м. Львів, 08 грудня 2022 року). Львів: ЛьвДУВС, 2022. С. 28-31.

10. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право: навчально-методичний посібник. Друге видання / за заг. ред, радника президента Товариства Червоного Хреста України з міжнародного гуманітарного права, к.ю.н. Т. Короткого. Київ, УГСПЛ: Одеса: Фенікс, 2021. 268 с.

11. Владишевська В.В., Храпенко О.О. Організація захисту у міжнародному кримінальному суді. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 11/2022. С. 841-843.

12. Войцехівський В.В., Марчук І.В., Логвиненко Є.С. Міжнародно-правовий статус «невизнаних держав» як особливих політико-територіальних утворень. *Право і безпека*. 2022. № 1(84). С. 115–123.

13. Волощук О.Т. Відповідальність рф за агресію та інші міжнародні злочини проти України в контексті проблеми виконання рішень міжнародних судів. *Juris Europensis Scientia*. Вип. 2. 2022. С. 126-130. URL: <http://chernvisn.onua.edu.ua/index.php/chern/issue/view/15/16>

14. Волощук О.Т. Особливості відповідальності за вчинення злочину агресії. Проблеми питання при розслідуванні

правоохоронними органами справ щодо відшкодування завданої шкоди внаслідок агресії РФ проти України. Національна безпека України в реаліях масштабної військової агресії: колективна монографія / за заг. ред. В.В. Марчука, К.А. Возняковської. Чернівці, 2024. С. 133-173.

15. Волощук О.Т., Гетманцев М.О. Зловживання правом шляхом умисного спотворення фактів у разі звернення до ЄСПЛ. *Підприємництво, господарство і право*. № 2. 2021. С. 302-309. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/2/54.pdf>

16. Гавриленко О.А., Сироїд Т.Л. Історія міжнародного права: стародавня доба. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 232 с.

17. Гавриленко О.А., Сироїд Т.Л. Історія міжнародного права: стародавня доба. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. 232 с.

18. Грабинський М. І., Грушко М. В. Міжнародно-правова відповідальність держави- правонаступниці за порушення зобов'язань держави-попередниці. *Правова позиція*. 2023. № 1 (38). С. 101–105.

19. Грабович Т.А. Генеза концепції міжнародної відповідальності держав. *Правова держава*. 2020. № 39. С. 55–61.

20. Громовенко К.В., Тицька Я.О. Міжнародно-правова відповідальність держав як засіб забезпечення дотримання норм міжнародного права: від теорії до практики. *Право і суспільство*. № 3 / 2023. С. 306-312.

21. Громовенко К.В., Тицька Я.О. Принципи міжнародного права: концептуальні підходи до розуміння природи та класифікації. *Правова позиція*. № 1 (38). 2023. С. 118-123.

22. Грушко М.В., Мануїлова К.В. Юрисдикція в міжнародному праві: навчально-методичний посібник. Львів: Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023. 85 с.

23. Гутник В. Міжнародний кримінальний суд: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 194 с.

24. Давидов І.В., Владишевська В.В. Інститут представництва як інструмент захисту інтересів іншої особи в умовах воєнного

стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 6. 2022. С. 508-511.

25.Денисенко К.В., Борко І.С. Реалізація цифрових та інформаційних прав людини в соціальних мережах Instagram та Facebook. *Соціологія права*. 2022. № 3/4. С. 31-34.

26.Жукорська Я.М. Порушення міжнародно-правових зобов'язань Організацією Об'єднаних Націй у контексті здійснення збройної агресії Російською Федерацією проти України. *Аналітично-порівняльне правознавство* / голов. ред.: Ю. М. Бисага; ДВНЗ «УжНУ» – Ужгород, 2022. № 2. С. 327-332.

27.Журило С.С., Владишевська В.В. Захист прав та інтересів дітей в умовах воєнного стану. *Прикарпатський юридичний вісник*, 2022. Випуск 2 (43). С. 34-38.

28.Заворотько І., Кориневич А., Короткий Т. Які воєнні злочини вчиняє Росія проти дітей України та як їх кваліфікує міжнародне право. *Зміна*. 19.05.2022. URL: <https://zmينا.info/articles/yaki-voyenni-zlochyny-vchynyaye-rosiya-prot-y-ditej-ukrayiny-ta-yak-yih-kvalifikuye-mizhnarodne-pravo/>

29.Заворотько І., Короткий Т. Захист від цікавості публіки в міжнародному гуманітарному праві: умови застосування щодо російських військовополонених. *Український часопис міжнародного права наук.-практ. журн*. 2022. № 2. С. 43-47.

30.Заворотько І., Короткий Т. Прес-конференції військовополонених: недотримання їх права на захист від цікавості публіки чи наявність значного суспільного інтересу? *Юридична газета*. 4 квітня 2022.

31.Задніпряна-Корінна М.Ю. Співвідношення спеціальних принципів міжнародного економічного права та загальних принципів міжнародного права. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 9. 2022. С. 555-557.

32.Залевська І.І., Удренос Г.І. Інформаційна безпека України в умовах російської військової агресії. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1–2. С. 20–26.

33. Замрига, А.В., Падалка, М.А. Міжнародно-правова відповідальність при правонаступництві держав. *Київський часопис права*. № 4. 2024. С. 169-173. URL: <https://doi.org/10.32782/klj/2023.4.24>

34.Звездова О., Вакалюк О. Стратегія забезпечення кібербезпеки в гібридній війні. *Acta de Historia & Politica: Seaculum XXI*. 2021. № 3. С. 82-90.

35.Зрозуміти Міжнародний кримінальний суд. ICC. 2023. 68 с. URL: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/2023-06/UICC-UKR-rgb.pdf>

36.Катеринчук І.П. Права людини під час війни (за практикою Європейського суду з прав людини). *Південноукраїнський правничий часопис*. № 2. 2022. Ч. 2. С. 3-7.

37.Кібербезпека в інформаційному суспільстві: Інформаційно-аналітичний дайджес / відп. ред. О.Довгань; упоряд. О.Довгань, Л.Литвинова, С.Дорогих; Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України»; Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського. К., 2023. №10 (жовтень). 320 с.

38.Кориневич А., Короткий Т. Спеціальний трибунал щодо злочину агресії проти України: realpolitik проти невідворотності покарання за злочин агресії. *Український часопис міжнародного права наук.-практ. журн*. 2022. № 2. С. 33-42.

39.Кориневич А., Короткий Т., Тропин З. Справа МС ООН Україна проти РФ «Щодо звинувачень у вчиненні геноциду відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього»: prima facie. *Український часопис міжнародного права наук.-практ. журн*. 2022. № 1. С. 63-68.

40.Кориневич А., Короткий Т., Тропін З. Справа МС ООН Україна проти РФ в контексті юридичного протистояння України та Російської Федерації. *Юридична газета*. 20 березня 2022 р.

41.Корнієнко М.В. Права людини в умовах воєнного

стану. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1–2. С. 27–31.

42. Кузьменко О.В., Доценко Т.В., Боженко В.В., Свіглична А.О. Закономірності здійснення кібератак в країнах ЄС на основі використання асоціативних правил. *Вісник Сумського державного університету*. Серія: Економіка. 2021. № 1. С. 95–103.

43. Литвиненко В.М., Чічкань М.В. Рішення міжнародних судів як джерела міжнародного права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 9. С. 306–309.

44. Майлунц К.Е. Правонаступництво держав щодо міжнародно-правової відповідальності: дис...доктора філос./ Майлунц, Каріне Еріківна ; Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2023. 237 с.

45. Мартинюк О.В., Баби́к М.К. Міжнародно-правовий статус невизнаних держав. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. № 1. Том 3. 2023. С. 92-102.

46. Міжнародне гуманітарне право: навчально-методичний посібник/ М.В. Грушко, В.В. Музика, Т.С. Федорова, В.В. Владиславська/ за ред. О.В. Бігняка. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 136 с.

47. Міжнародне кримінальне право: навч.-метод. вказівки/ [уклад.: С. С. Андрейченко, К.В. Громовенко, В.Ю. Колесник, Н.В. Хендель.]; Міжнар. гуманітар. ун-т, Ін-т права, економіки та міжнар. відносин, Каф. міжнар. права та порівнял. правознавства. Одеса: Фенікс, 2021. 42 с.

48. Міжнародне публічне право: навчально-методичний посібник/ укл.: С.С. Андрейченко, К.В. Громовенко, О.Т. Волошук, В.Ю. Колесник, Н.В. Хендель. Одеса: Фенікс, 2021. 214 с.

49. Огляд рішень Європейського суду з прав людини (травень 2023 року). Рішення за період із 01.05.2023 по 31.05.2023 / Відп. за вип.: О.Ю. Тарасенко, Д.П. Мордас, Р.Ш. Бабанли. Київ, 2023. 73 с.

50. Огляд рішень Європейського суду з прав людини (червень-липень 2022 року). Рішення за період із 01.06.2022 по

31.07.2022/ Відп. за вип.: О.Ю. Тарасенко, Д.П. Мордас, Р.Ш. Бабанли. Київ, 2022. 73 с.

51. Основи права Європейського Союзу: підручник / [Л.І. Адашис, Т.М. Анакіна, С.В. Вихрист та ін.]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд; Харків. Нац. ун-т імені В.Н. Каразіна. Вид. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 590 с.

52.Падалка М.А. Взаємодія міжнародного права з національною системою України. *Наукові записки. Серія: Право.* № 14. 2023. С. 268-272.

53.Панченко І.М., Ткаченко О.М., Підлісний Є.В. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права: теоретичні аспекти. *Академічні візії.* Випуск 15/2023. С. 1-10.

54.Пасечник О.В. Інститут екстрадиції в сучасному міжнародному праві: правова природа та проблеми реалізації. *Юридичний науковий електронний журнал: електронне наукове фахове видання.* 2024. № 1. С. 804-807.

55.Пасечник О.В. Статика та динамізм міжнародно-правового регулювання в аспекті системи джерел сучасного міжнародного права. *Нове українське право.* 2023. № 3. С. 96-105.

56.Посібник для потерпілих в Україні для розуміння процедур МКС та їхніх прав перед судом. 2024. 9 с. URL: https://redress.org/wp-content/uploads/2024/11/20241125-QA-ICC-Guide_UKR.pdf

57. Сироїд Т.Л. Міжнародне кримінальне право: підручник. Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. Харків: Право, 2023. 512 с.

58.Сироїд Т.Л. Міжнародні стандарти в галузі забезпечення права на здоров'я та практика їхнього застосування: навчальний посібник. Харків: Право, 2021. 166 с.

59.Сопілко І.М. Розуміння гібридної війни проти України: правовий аспект. *Альманах права.* 2022. Вип. 13. С. 154-159.

60.Сурілова О.О. Публічна атрибуція кібератак державами-членами ЄС та застосування кіберсанкцій союзом щодо кібератак,

які становлять загрозу ЄС та його членам. *Правова держава*. 2021. № 43. С. 209–216.

61. Теорія міжнародного права: навчально-методичний посібник/ за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О.В. Бігняка. Херсон: Видавництво «Гельветика», 2020. 224 с.

62. Тетарчук В.І. Міжнародне право. Для підготовки до іспитів. К.: ЦУЛ, 2021. 208 с.

63. Цимбал В.О., Коваль Д.С., Родік Т.П. Європейський суд з прав людини як правова гарантія захисту прав людини в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 1. 2022. С. 103-106.

64. Ярмакі Х.П., Ярмакі В.Х. Щодо виникнення міжнародного права. *Південноукраїнський правничий часопис*. № 1-2. 2022. С. 324-329.

65. Яцковина В.В. Міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1–2. С. 49–53.

Навчально-методичне видання

Біленець Д.А., Возняковська К.А. Міжнародне право:
навч.метод. посіб- ник для здобувач. передвищої освіти
ступеня «фаховий молодший бакалавр»/ Біленець Д.А.
Чернівці, 2024. 124 с.

В авторській редакції

Підп. до друку 28.11.2024.
Формат 60х84/16. Папір офс. Гарнітура Times New Roman Cyr.
Друк офс. Ум. друк. арк. Обл.-вид. арк.
Тираж 100 пр. Ціна договірна